

Нова српска политичка мисао

Економска политика

Да ли је “депортација” у мрзовољну ЕУ награда или казна за Србију?

Мирослав Н. Јовановић
недеља, 26. фебруар 2012.

*Да ли има нових услова за приступање ЕУ?
То ће Србија да сазна тек кад испуни садашње.*

Увод

Отприлике на сваке две године јављамо се на страницама ове публикације са виђењима везаним за развој догађаја и њиховим предвиђањима у вези са путем Србије у Европску унију (ЕУ). Како време пролази, општа ситуација на том путу је, нажалост, све јаднија. Док власти у Србији и део опозиције “европски пут” често приказују као питање “живота и смрти” за земљу, дотле је проширење ЕУ тема која је на самом дну приоритета ЕУ, ако се тамо уопште и налази. ЕУ је у најдубљој егзистенцијалној кризи од Другог светског рата. Будућност јој је неизвесна, тако да јој проширење на једну малу и врло проблематичну земљу каква је то Србија није никакав стварни приоритет.

Циљ овог чланка је да допринесе расправи око европске будућности Србије. Не желимо да понављамо раније изнете ставове који ће почети да важе тек када Србија једном седне за преговарачки сто и почне преговоре о приступању ЕУ.[1] Тек тада почињу да важе бар 1918 тешких препрека на том путу које износимо још од 2007. године (да не испадне да није било ранијих упозорења).[2] Циљ је само да се допуне раније изнети ставови и пружи додатни поглед на развој ствари. Ово је битно јер се пут Србије у ЕУ најчешће приказује једносмерно и некритички, тј. као да је Србија “средиште света” или бар неки “вођа у региону”, док се развој ствари ван Србије прихвата као нешто што је добро и непроменљиво. Унутрашњи развој и врење ЕУ потпуно се запоставља, јер ако се укључи у разматрање та неповољност, то може да проузрокује врло незгодна питања која могу да доведу у питање идеализовање “депортације” (изгона) Србије у ЕУ.

Структура ове расправе је следећа. Виђење унутрашњег развоја и врења у ЕУ ка којој се “слепо” води Србија износи се на почетку. Намера је да се прикаже ка чему то власти воде Србију. Следе услови за приступање ЕУ и уступци које је пружила Србија на путу за вечног кандидата за ЕУ, а да је за узврат добила само нове услове и уцене. Посебна пажња посвећена је Француској као стратешком партнеру Србије, али и Немачкој и Британији у односу на Србију. Незаобилазна тема су и “преговори” са Приштином са којом је повезано и додатно распарчавање Србије. Посебна пажња посвећена је и “непостојећој” теми о независној држави Војводини у ЕУ. Пре закључка износе се савети о томе шта може да учини Србија на путу на којем за садашње, али и могуће неке друге будуће власти, “нема алтернативе”.

У какву се Европску унију депортује Србија?

Распад државе је познат земљама које су проистекле из бивше Југославије. Овде је занимљив упад Акрокомерца из Велике Кладуше (1987) у економски, поготово финансијски систем целокупне Југославије која се ближила распаду. Надобудни локални привредник Фикрет Абдић изградио је свој локални привредни “пашалук” издајући менице без покрића које су “загадиле” финансије целокупне државе и допринеле буктању инфлације. Слични реметилачки “упад” у систем зоне евра направила је Грчка. То је само открило слабости политичког пројекта званог евро. Проблем је доживео врхунац 2010, а додатни проблеми Ирске, Португалије,

Шпаније, Италије и осталих земаља еврозоне створили су егзистенцијалну кризу евра којој се не види крај. На споразум, рецимо о еврозони, може можда да се примени виђење Шарла де Гола: “Споразуми су, видите, као девојчице и руже: трају док трају”.[3]

Егзистенцијална криза ЕУ и еврозоне је толико дубока да је уводничар *Фајнениел тајмса* написао “Европа је на ивици... Пукотине су већ видне на згради европског заједништва”.[4] Немачки *Ханделсблат* је насловио свој чланак “Das Titanic-Szenario” 4. 9. 2011. Србија треба да се припрема за овакву, стварну, а не неку бившу и идеализовану ЕУ каква је она била рецимо 1988.[5] Желећи добродошлицу Хрватској као 28. земљи ЕУ после потписивања Уговора о приступању, *Еурактив* је имао наговештавајући наслов “Хрватска приступа Унији која је неизвесна у погледу своје будућности”.[6] То је као кад стигнете на привлачно и издашно славље, али у 5 сати ујутро. Главно је одавно пробрано, поједено и попијено, девојке су одведене, али још увек има неких бајатих и ужеглих понуда. Оно што вам преостаје је да ставите кецељу и рукавице и прионете на чишћење срце.

Чак и гувернер Европске централне банке Марио Драги говори о могућности распада еврозоне.[7] Ова тема је донедавно била анатемисана у Бриселу, али сада се налази на дневном реду. Ситуација је крајње озбиљна. Уводничар *Еурактива* је насловио свој чланак “Светски лидери се скупљају око европске болесничке постеле” 4.11.2011.[8] Кристин Лагард, шеф Међународног монетарног фонда (ММФ), предвиђа да “евро неће "нестати" ове године, али ће проблеми унутар еврозоне успорити глобалну економију.”[9]

Јавно и прећутно обећање свим грађанима ЕУ било је непрекидни просперитет и стално побољшање услова живота. Тако је заиста и било неко време у ЕУ док се узимао кредит и “правио” новац без покрића. Кад се такав финансијско-алхемијски мехур распршио 2007–2009, не само напредак и благостање, већ је и сам опстанак ЕУ доведен у питање. Да је криза ЕУ толико озбиљна и дубока, доказ је и чињеница да је у октобру 2011. председник Француске био у Берлину да спасава еврозону од пропасти, а не уз супругу када му се родила кћер. И други највиши званичници имају сличне ставове. Оли Рен је изјавио да је избор или “спасавање евра или дезинтеграција Европске уније”.[10]

Тржишно-оријентисана ЕУ била је пред распадом 26.10.2011. по речима председника Француске Николе Саркозија (употребио је реч “експлозија”).[11] Еуро треба добрим делом да спасава и Кина са 100 милијарди евра. Дакле комунистичка Кина у којој запослени примају мање плате од незапослених у ЕУ треба да спасава “капиталистички” еуро! Додајмо да је међународни кредитни рејтинг Кине на нижем нивоу од рејтинга земаља чију валуту спасава Кина. Део спасоносног новца треба да стигне и из Русије. Свет (ЕУ) који је “без алтернативе” за Србију се заиста битно изменио.[12]

У својој новогодишњој поруци за 2012. немачки канцелар Ангела Меркел је повезала судбину евра са судбином ЕУ. Истом приликом, председник Саркози је користио језик који позива на узбуну: “Ово је изузетна криза, без икакве сумње најозбиљнија од Другог светског рата, ова криза није завршена.”[13]

Због чега се говори о распаду ЕУ? Разлог је лоше саздана зона евра. Ова монетарна унија је претежно политички пројекат који није посветио дужну пажњу економским основама монетарне интеграције. Разлог за стварање монетарне уније је била француска намера да “закључа” уједињену Немачку унутар Европе да уједињена велика Немачка не учини нешто на сопствену руку. Пошто је дошло до пуцања еврозоне изнутра, Немачка не жели више да буде платилац туђих буџетских рупа без дна. Ако се неко плаћање и догоди, тада Немачка поставља своје услове: оштра штедња у државним издацима. Такво стезање каиша изазива протесте, а може да проузокује велике ломове у друштву. Због тога поједине земље еврозоне могу да напусте или да буду истеране из еврозоне. Ако се то догоди нова национална валута може да буде девалвирана 40, 50 можда и 60% у односу на (немачки) еуро. Тако девалвирана валута битно подстиче извоз у остале земље ЕУ што доводи до ремећења конкуренције. Због тога би се поново увеле царинске испоставе између земаља ЕУ, а земље се враћају у доба када није било ЕУ. Уместо да још дубље повезује земље ЕУ, еуро их раздваја, свађа и уништава сан о уједињеној Европи. Антиевропске и националистичке политичке снаге испливавају на површину Аустрије, Финске, Мађарске и другде.[14] Европа је препуна примера монетарних унија које су

пропале. Само су у прошлом веку ту биле Аустроугарска, Латинска монетарна унија, Југославија, Совјетски Савез, Чехословачка и Британија и Ирска.

Европски воз се приближава катастрофи еврозоне док политичари беспомоћно посматрају развој трагедије. И Саркози и Меркел и Барозо говорили су током целе 2011. да колапс евра прети и самом опстанку ЕУ. Али шта се ту може када за политичаре на власти и поједине у опозицији за Србију “ЕУ нема алтернативу”. Власт пружа болне и реалне уступке Бриселу и Приштини, а заузврат добија... шта већ добија. Ту више много не помаже ни “спиновање” у медијима (стављање шећерног прелива преко ружних вести) ни медијско скретање пажње са пораза на нешто друго. Чим се догодило нешто незгодно, “спин-доктори” у Србији су годинама скретали пажњу и покретали питање посмртних остатака Драже Михајловића и правили буку око тога.

Многи званичници Србије показују економску неписменост или потпуну необавештеност, поготово у вези са будућношћу ЕУ. Кривица за наведено не мора да буде на њима, јер не морају да буду економисти или аналитичари. Кривица је на њиховим сарадницима, саветницима и на државном апарату који их не снабдевају чињеницама и тачним анализама. Ако их и снабдевају анализама и проценама, то је на темељима који су иструлили пре много година. Довољно је само да читају дневне новине (ако већ не читају стручне анализе) па да им буде јасно. Раније или касније евра, овакав какав је сада, неће бити помоћи. Еуро вероватно неће нестати, али ће састав његових држава чланица и функционисање бити као средњовековна мучионица у којој ће бити мало срећних и задовољних. Цена његовог опстанка се неће мерити у новцу, већ могуће и у броју лешева.[15]

Економска криза поделила је ЕУ по бројним кључним питањима и учинила је мање привлачном групом него што је то била раније, не само за могуће нове чланове већ и за садашње земље чланице (Британија). Изузетно утицајни гласови и у врху британске власти и у врховима бизниса незадовољни су тиме што је Британија у ЕУ и предлажу референдум о њеном даљем остајању у ЕУ. Британски политичари виде алтернативу чланству у ЕУ. То је статус какав имају Норвешка и Швајцарска.[16] За Британце који су изнутра окусили ЕУ скоро четири деценије, ЕУ има алтернативу.

Политичари би требало да поседују визију будућности и виде разне могућности и путеве. Ако је ситуација у Србији таква да “ЕУ нема алтернативу”, тада политичари не виде никакав други избор. То значи да су или политички слепи или да су бедно обавештени. Поред апсолутистичког погледа да “ЕУ нема алтернативу” (раније је било да комунизам или несврстаност или Закон о удруженом раду... немају алтернативу) једна од бројних могућности за Србију је и привилегован партнерски статус са ЕУ.

Ово је био осврт на садашње стање у ЕУ чија је будућност неизвесна. То је ЕУ у коју се врши депортација (изгон) Србије. Да ли политичари схватају и знају у шта то воде Србију или је депортују на “пут без алтернативе”? Ако нису научили у основној школи, да ли су од родитеља чули за славно опеваног Вука Бранковића? Или их није баш никаква брига за такве ствари? Никакво клечање у црквама и манастирима не опрашта такве грехе ни на овом, а ни на “оном” свету, првенствено због цене која треба да се плати за пут без алтернативе.

Услови и уцене

Општи услови за приступање ЕУ дефинисани су у Копенхагену 1993:

- Земља треба да је европска.
- Треба да је демократска са владавином права (што укључује заштиту мањина и добре суседске односе са другим државама).
- Треба да има тржишну привреду која функционише и која може да издржи оштра правила за конкуренцију на тржишту ЕУ.
- Земља мора да прихвати и спроведе “acquis communautaire” (законе и праксу ЕУ).

Наведени општи услови су привидно јасни. Дубљи поглед указује на то да су они врло широко дефинисани, тако да су на ивици нејасноће. Услови могу са се тумаче тако широко да у њих може да се стрпа буквално сваки додатни и специфични услов. Ти услови стижу не само од преговарача из Брисела, већ и од стране сваке од 27 земаља чланица ЕУ понаособ, јер свака земља ЕУ има право вета. Дакле општи услови су познати, али не и специфични. Ђаво је увек у будућим специфичним детаљима који су потпуно непознати и неизвесни. Канцеларија Владе Србије за европске интеграције живи и ради у капсули и тера своје као да ју је запослила Европска комисија, а не Влада Србије.[17] Канцеларија се понаша као да се у околини ништа не мења. Како, дакле, од Канцеларије очекивати да схвати битне промене у околини (укључујући и унутрашњи развој интеграције тј. врење дезинтеграције унутар ЕУ), кад плате запослених у Канцеларији зависе од тога да они те промене не разумеју.

Испитивања јавног мњења су потребна због процене расположења у народу. Владина Канцеларија повремено спроводи таква истраживања. *Политика* извештава о најновијем таквом истраживању у Србији из децембра 2011. Занимљива је следећа реченица повезана са анкетом: “Уколико би сутра био расписан референдум са питањем: “Да ли подржавате учлањење Србије у ЕУ” 28 одсто би гласало “против”, 18 одсто не би гласало, док три одсто испитаних не зна како би се изјаснило.”[18] Такав приступ анкети је сличан питању мушкарцима: “Да ли желите да се ожените?” Пре одговора на такво питање, поставља се низ претходних и повезаних питања: Са ким? Под којим условима? Без одговора на таква претходна питања, питање и одговор на првобитно питање нема много смисла. Ово је у вези са виђењем ЕУ у Србији. Међутим то све може лако да буде само једна страна врло занимљиве приче. Друга страна, исто тако занимљива и коју треба представити у Србији, јесте и како виде ЕУ у земљама чланицама ЕУ. Поготово у погледу постојећих и предстојећих дубоких и непријатних ломова. Рецимо, као се доживљава ЕУ у Британији или Грчкој, и што је за Србију од посебне важности, како се ЕУ доживљава у Мађарској или Румунији, не од врхушке или номенклатуре, већ у народу.

ЕУ са правом “притиска” Србију по следећим нерешеним питањима:

- Реформа правосуђа која није ослобођено утицаја политичара. Поверљив извештај ЕУ који је процурио у медије и који се тиче реформе правосуђа у Србији говори да је то “школски пример исмевања правде” и да је “реформа правног система Србије препуна неконзистентности, нетранспарентна и да је подложна политичким притисцима”.[19]
- Корупција не само у појединим деловима државне управе (јавне набавке, приватизација)[20] већ и у појединим академским круговима (забашурена афера индекс у Крагујевцу).
- Финансирање странака (“одакле им новци?”). Американци исправно и поучно кажу: “Пратите ток новца и све ће вам бити јасно.” Али тога још увек нема у Србији. ЕУ са потпуним правом захтева да се све финансирање политичких партија стави под лупу јавности.
- Повраћај национализоване имовине.
- Организовани криминал.
- Слобода медија. Слобода у изражавању мишљења је једно од темељних права за која се залаже ЕУ.[21]
- Добросуседски односи: Шта то значи у погледу Косова и Метохије? Комесар ЕУ за проширење Филе помиње “однос Београда према Косову.”[22] Не тражи се признавање независности Косова, али се од Србије тражи да се учини све и да се понаша као да је та независност призната. А која је разлика?

Нема коначног списка услова које Србија треба да испуни да приступи ЕУ. Постоји само један једини услов: *беспоговорно извршавати све стално долазеће нове захтеве и налоге и то све време*. У томе нема ни предаха, а ни краја.

Јасна је и поучна следећа порука Србији: ”Прво га ухапсите, па ћу вам онда рећи да ли је то услов”, одговорио је холандски министар спољних послова Макс Ферхаген када су га новинари упитали да ли је Ратко Младић једини услов да влада у Хагу подржи Споразум о придруживању и стабилизацији са Србијом”.[23] Кључни критеријум је била “сарадња” (беспоговорно испуњавање свих захтева Хашког тибунала), сада је кључни критеријум “кораца ка нормализацији сарадње са Приштином” (обратите пажњу не

са Косовом већ са Приштином што му дође на исто, "да се Власи не сете"), а после ће бити шта ће да буде. Ако Косово и Метохија није услов (уцена) на путу Србије у ЕУ, онда је препрека, што му у крајњем случају дође на исто.

Списак тема за појединачно и групно условљавање и уцене Србије је неисцрпан. Оне укључују:

- Одустајање од Резолуције Савета безбедности Уједињених нација (УН) 1244.
- Сагласност "Приштини" да уђе у међународно веслачко удружење, па сагласност за шаховско удружења, па...у УН.
- Сагласност да "Приштина" добије посебан међународни телефонски број и поред чињенице да Сједињене америчке државе (САД) и Канада имају истоветан позивни међународни телефонски број.
- Затомљавање Срба на северу Косова и Метохије (да се избегне стварање још једног палестинског проблема). Ово не може да искључи ни фактички изгон Срба.
- Препуштање преосталог српског историјског наслеђа, вековне баштине, хришћанских објеката који још увек нису спаљени или разорени на "чување" и управу албанским властима.
- Не треба да изненади ни захтев да се плати ратна одштета Приштини, а као уступак Србији та исплата може да се дозволи и на рате.
- Затомљавање и уништење Републике Српске.
- Независност Војводине.
- Граница са Хрватском.
- Аутономија Рашкој области, па после независност и стварање непрекидне "зелене везе" која може да спаја Сарајево, Нови Пазар, Приштину, Скопље и даље са обе стране.
- Области Прешева, Димитровграда,...
- Повећање права хомосексуалаца, укључујући и веће право на јавне скупове и протесте (али то не важи за малинаре или ратаре).
- Проширење права мањина, поготово Рома.
- Обавеза да се деца у школама стално уче да је бомбардовање Србије 1999. било исправно тако да деца не мрзе НАТО у будућности[24] (без обзира на то што није било резолуције Савета безбедности УН која би одобрила бомбаровање војних и цивилних мета).
- Забрана коришћења црвеног крста на болницама и колима хитне помоћи и његова замена са неким плавим знаком који више личи на саобраћани знак који обавештава о крчми или ресторану (укрштена виљушка и нож).
- Веће поштовање права далтониста и леворуких.

Оно што је врло занимљиво и очигледно јесте да ЕУ не поставља такве захтеве, услове и уцене "Приштини". Србија је под већим надзором и посредном управом него што је то случај са "Приштином".

Краја "кључним критеријумима" (условима) и највероватнијим уценама нема. Свака земља чланица ЕУ може да постави кључни услов и да спречи било какав даљи напредак на путу ка ЕУ. Очекује се да власт у Србији буде "мек преговарач" који стално прихвата (уз неки трзај) потпуну капитулацију. Ако је то тако, тада пут "без алтернативе" који је изабрала власт у Србији води у даље распарчавање Србије.

Дипломате и политичари стално користе "конструктивну двосмисленост" у преговорима и споразумима. Један од услова који се постављају Србији за добијање статуса кандидата је "напредак у преговорима са Приштином". Преведено на разумљив језик то значи: *Србија мора да повлађује и непрекидно пружа опипљиве једностране уступке.*[25] То значи бити "конструктиван". А ако негде нешто не буде ишло како то Запад издиктира, Карел Шварценберг, министар за иностране послове Чешке, изјавио је: "Увек ће бити окривљени Срби. То говорим из искуства."[26] То јасно значи да се без обзира на сву слаткоречивост званичника, у суштини ствари, Србима укидају права. Рецимо, када је 25. 7. 2011. Приштина усред преговора једнострано и насилно покушала да измени стање на терену уз помоћ специјалних наоружаних снага, то је проузроковало барикаде на северу Косова као реакцију. ЕУ је захтевала дијалог и нормализацију односа Београда и Приштине. И на крају, захтев из ЕУ је у суштини да се прихвати насилно измењено стање на терену. Уступке једино мора да пружа Србија.

Стратфор сматра да “званичници ЕУ могу себи да приуште да траже више овог тренутка јер је Србија углавном беспомоћна да реагује.”[27] Без обзира на стално надоласеће нове услове, уцене и понижавања, власт у Србији је или очарана или дрогирана идејом о ЕУ. Председник Тадић наставља: “Не одустајемо од ЕУ.”[28] Па када је тако, ЕУ нема никаквог ваљаног разлога да попусти у захтевима и уценама кад јој се власт Србије сама нуди, а да за узврат ЕУ не пружа Србији ништа опипљиво осим нових уцена. Краја “шамарању” Србије нема.

Моћници и демократе са Запада нису у стању да реше питање Кипра, Палестинаца, Северне Ирске, Корзике, Баскије, Јужног Тирола... Кључне земље Запада су при ставу да Палестина може да постане независна држава само у оквиру договора са Израелом, а проблем се вуче још од пре 1967. Тај исти Запад проналази “инстант” решење за Косово и Метохију. Нема компромиса или ако се он нађе, то подразумева потпуне и једностране уступке само из Београда јер се Србија сматра за “јефтину политичку робу”.

Која је цена коју треба да плати Србија да приступи ЕУ? Да ли то вреди да се плати за оно мало што се нуди за узврат у врло далекој и неизвесној будућности? Изјаве поличара у Србији о датумима приступања ЕУ су увек биле смешне. За оне који имају кратко памћење да подсетимо да је садашња власт обећала “сигурну” кандидатуру за приступ ЕУ још у току 2008. И где је Србија сада? Земље ЕУ још увек нису ратификовале ни по Србију поразни Споразум о стабилизацији и придруживању из 2008.

Ни хапшење оптуженика, ни непрестано једнострано попуштање Приштини, ни честа извињења, ни клањања, ни театрално мирење са дојучерашњим противницима, ни усвајање закона који важе у ЕУ, ни размонтиравање војске, ни парада хомосексуалаца,... никад ништа није довољно нити ће икада бити довољно шта год да уради Србија. “Наивној” Србији су избијени адути из руке, а за узврат добија само нове захтеве и услове.

Званичници Србије су свашта покушавали да би одобровољили земље ЕУ: и снисходљивост, и велика снисходљивост, и понеки ретки строжи поглед, и одбијање... и увек је Србија дала реалне и неповратне уступке за које је ретко добила само неодређена обећања. Европа нема алтернативу! Волели бисмо да видимо шта би се догодило када би неки високи званичник Србије изјавио да Србију не занима приступање ЕУ. Ако Србију нешто занима, то је неки уговор о сарадњи. Волели бисмо да видимо каква би била реакција земаља ЕУ које на путу за чланство Србије постављају захтеве и услове који никад ником раније нису постављани. На који би тад начин успели да црпу непрекидне реалне уступке од Србије, а да ништа реално не дају за узврат?

Комесар ЕУ за проширење са пуним правом говори о проширењу ЕУ. То му је у опису радног места и то се од њега и очекује. Међутим, проширење није никакав приоритет ЕУ. ЕУ се бори за свој опстанак. Тачно је то да Хрватска приступа ЕУ 2013. Међутим, Хрватска је врло мала земља у односу на 500 милиона становника ЕУ. ЕУ неће осетити приступање Хрватске. И Србија је врло мала земља и “економски комарац”. Економска “тежина” Србије (БНП) није већа од економске тежине Амстердама. Србија је несређена и економски слаба земља која је јако далеко од стандарда ЕУ. Демократска власт у Србији од 2000. није успела до сада да стигне ни до нивоа кандидатуре за чланство. Србија још увек треба да једе много европског спанаћа да буде спремна и прихваћена за чланство у ЕУ. Многима у власти или опозицији такав политичко-економски спанаћ не прија, али лако могу да користе само делове таквог “оброка” да прогурају сопствени интерес у Србији знајући добро да би их сопствено понашање (због могуће корупције; “одакле им новци”, могућих веза са подземљем, сумњивом приватизацијом, дрогом,...) заувек одстранило са политичке сцене када би били у ЕУ. ЕУ види Србију као земљу слична Бугарској, Грчкој или Румунији: као бунар без дна за европске фондове.

Због чега се то ради Србији као ниједној другој земљи која је приступила или жели да приступи ЕУ? Турска окупира трећину Кипра (земље члана ЕУ), бомбардује Курде у Ираку, а ЕУ са њом води преговоре о пуноправном чланству. Због чега је Србија толико другачија? Па због тога што се политичари на врховима власти понашају као жена која је на ивици нервног слома и која ће да провришти и полуди ако је вереник сместа не одведе пред олтар! Па који ће мушкарац да ожени такву жену? Тако је и ЕУ уз свесрдну помоћ врха

власти у Србији у стању да ишчупа реалне и неповратне уступке од Србије, а да за узврат понуди само магловити пут ка ЕУ (пазите не у већ *ка*) и светлу европску перспективу без икаквог рока који је раније и унапред јасно понуђен свим земљама истока које су приступиле ЕУ. Ове земље су знале унапред тачан датум када ће приступити ЕУ. Овакво понашање ЕУ је добрим делом последица идеје са самог врха власти у Србији која се ритуално заклиње да “ЕУ нема алтернативу”.[29] Дакле ако приступање и чланство у ЕУ нема алтернативу, Србија нема избора. То политичаре ослобађа одговорности за вођство и избор. То значи да Србија мора да се стално смањује, сагне и прихвати и “шамаре и самаре” (какви год они то били) и све то са сталним осмехом, задовољством и дубоком захвалношћу.

Магнет скакања по танком леду

Никада нема и није било у међународним односима нешто за ништа, осим кад је у питању “наивна” Србија. Хапшење Радована Караџића и Ратка Младића било је годинама постављано као “услов над свим условима” за европске интеграције Србији. Када је то испуњено 2008. и 2011, свима је постало јасно да хашки оптуженици “нису никад заиста били главни разлог европске неодлучности у погледу чланства Србије у ЕУ, они су били само оправдање за одуговлачење могућег приступања.”[30] Једноставно, ЕУ и њене земље чланице (уз ретке изузетке) неће у свом чланству Србију у којој има “живости”.

После хапшења Ратка Младића, председник Тадић је изјавио: “Једноставно позивам ЕУ да испуни свој део. Ми смо испунили свој део и наставићемо то да чинимо.”[31] Пошто су посредно споментута нека “два дела”, иза тога се налази нека политичка “трговина”. А после хапшења Горана Хацића председник Тадић изјавио је да “од ЕУ не очекује ништа”.[32] Неколико месеци касније, крајем 2011, Тадић је рекао “Србија и данас може да погледа у очи ЕУ, јер смо испунили оно што се од нас тражило, све закључке Европске комисије, а моје европске колеге могу да питам да ли су испунили оно што су рекли, али о томе нећу да говором јавно”.[33] И Запад се због тога јако потресао. Постоји мишљење да тај Запад гледа на челнике са “дивљег” Балкана са презиrom и да је додао још једног том читавом низу ранијих који су били лако намамљени на танак лед обећања која се не испуњавају.

Дакле, овим је потврђена чињеница за коју су многи претпостављали да је било говора око неке политичке трговине и обећања у којој је власт у Србији изиграна по ко зна који пут. Без обзира на то што је био искоришћен и навучен на танак лед, председник Србије изјављује: “Не одустајемо од ЕУ.”[34] То нам личи на познату причу из психолошке и психијатријске праксе у којој се жена разводи од мужа алкохоличара који је злоставља. После добијања брачне слободe иста жена проналази новог партнера који је алкохоличар... Није јој било доста, па изнова жели још!

У намери да умири сељачку буну против властеле и због бојазни да ће Лондон пасти у руке побуњеника, енглески краљ Ричард II је 1381. обећао сељацима да ће племство да умањи угњетавање и снизи порезе. Чим је буна утихнула, краљ је рекао сељацима: “Хуље сте били, хуље ћете и остати”. Преведено на разумљив језик наведено значи да обећања “малим људима” уопште не обавезују! И крај приче. То је јасно вековно искуство и мудрост у којима нема никакве промене, већ само потврде. Ко се наслађује таквим обећањима нека верује и даље. Џорџ Сантајана је мудро упозорио: “Када се искуство не задржи, као код дивљака, детињство је непрестано”.[35]

У политичкој култури међу земљама Запада постоји висок ниво поверења и центлменских споразума. Милошевић, Караџић, Плавшић, Коштуница и потоњи мислили су да је то тако и у договору Запада са њима, а у случају да то није, тада су мислили да имају шансе у дипломатском надмудривању. Касно су схватили да то није случај. Божидар Ђелић је то схватио па се повукао са положаја. Остали и даље треба да једу тај европски “политичко-дипломатски спанаћ”. Када се одређени политичари искористе, потроше или чак злоупотребе, Запад их слободно пусти низ воду. Тога треба добро да се сети и власт и опозиција у Србији (и која је за и која је против ЕУ), поготово све велике странке које су и за и против европског пута, а мале странке су ту само као монете за поткусуривање.

Када је Србија предала молбу за приступање ЕУ крајем 2009, Савету министара ЕУ било је потребно 10 месеци да проследи “са стола на сто” документ Европској комисији да изради мишљење о спремности Србије да постане кандидат за ЕУ и почне преговоре о приступању. То је најобичније одуговлачење и вучење за нос, са поруком: “Нама уопште није стало до вас”.

Такво непрекидно политичко иживљавање и “дипломатско силовање” које се спроводи над Србијом по систему “чучни па устани” је испод било које најниже црте разумног достојанства и части једне суверене државе. А све је то у циљу чега? Шта се то заиста обећава за узврат? А поготово да ли и када ће се то обећање испунити? Србија се држи на узици као лош ђак који је стално на неком тешком поправном испиту. И не само то, сваки пут кад сруше ђака на поправном, он треба да буде захвалан учитељској комисији и да свакоме из ње понизно пољуби руку. А ако се и догоди да понекад и положи поправни испит, одмах и буквално сутра га руше на следећем. Одмах стиже читав реденик нових услова. Краја понижавању нема.

Да ли би се амбасадори западних земаља и делегације ЕУ појавили на протесту ратара, малинара, отпуштених са посла, самохраних мајки... као што је то био случај са протестом хомосексуалаца који су носили и транспарент са натписом “Смрт држави”? Где је ту протест због таквог јавног говора мржње? Да ли ће такви скупови у Београду (претежно на станом језику) бити захтевани, одржани и потпомогнути и у Приштини, Сарајеву или Подгорици? Или је то само специјалитет за сатанизовање Србије.

Матрица функционисања Запада у “трећем свету” је пронаћи племе које је најјаче и које може да победи, снабдети га свим потребним материјалом и нематеријалном подршком да стигне до победе. Таква матрица је у бившој Југославији била обрнута. Намирити “ситне”, а највећег сломити и наградити га само обећањима. Исправно је рачунато на разједињеност Срба и на врло лаку, успешну и јефтину могућност манипулације онима који седе на елитним местима у власти и политици. Није потребно много да их траже јер се такви сами јаве. Довољно је олако дати неко магловито обећање (које се никад не испуни) и потапшати их по рамену као надокнаду за суштинске, велике, дубинске и дугорочне националне уступке. Власт у Србији наседа на обећања више од једне деценије и даје реалне и горке уступке за обећања и “папире” који се не мажу на хлеб. Запад сматра Србију јефтиним политичком робом и тако се према њој односи.

Да ли политичари у ЕУ изигравају Пинокија у односу према Србији? После испуњења “услова над условима” због чега би ЕУ пружила Србији нешто ново, када власт у Србији даје више него што се од ње тражи (пример су ставке у Споразуму о стабилизацији и придруживању). Хилари Клинтон, државни секретар САД, похвалила је политику Србије и рекла председнику Тадићу: “Ми верујемо у потенцијале Србије. Апсолутно смо убеђени да Србија може бити не само члан Европске уније, него и лидер у Европи.”[36] Која дивота за уши власти у Србији, власти која није у стању да срочи државни буџет у року, која само задужује земљу, власти која једва прави 20 километара новог аутопута годишње и која годинама не успева да се ослободи пропалог ЈАТ-а!

Латинска препреденост, тевтонска недвосмисленост, перфидност Албиона и српска “наивност”

Француска и Србија су потписале Споразум о стратешком партнерству 8.4.2011. Од 18 прилично општих чланова Споразума, занимљив је члан 4 који је специфичан. У њему се спомиње и Скупштина града Београда и говори се о “сарадњи” у изградњи метроа. То је врло занимљиво јер је изградња метроа дугорочан и врло скуп подухват. Ако нека француска фирма добије тај посао, Србија је за њу везана деценијама. Као могући монополиста, та фирма може да наплати “дебелу цену” за своје услуге, радове и робу. На тај начин ће Београђани и порески обвезници да прелију средства у Француску и тако надокнаде Француској бар део трошка који је имала када је сручила бомбе на Србију 1999.

Представници града Београда и француске фирме Алстом постигли су начелан договор о градњи прве линије београдског метроа 9.8.2011.[37] Нисмо приметили да је било неко јавно надметање, тендер или нешто слично. Да ли је то нека непосредна погодба? Где је био јавни позив за набавке? Да ли неко други: Немци, Американци, Канађани, Јапанци, Шпанци... могу да понуде нешто прикладније? Да на крају све то не испадне

слично послу са вакцинама против свињског грипа из 2010.

Свака цивилизована земља од реда, закона и демократије згражава се над криминалом повезаним са трговином људским органима. Зато Србија нема право да заборави касапљење људи у време сукоба на Косову и Метохији ни због каквих виших циљева који не могу да оправдају или препусте забораву такав криминал. Власти су припремиле захтев за покретање независне истраге о трговини људским органима и поднеле га на разматрање Савету безбедности УН. Француска, стратешки партнер Србије и тада председавајући члан Савета безбедности, није уврстила тај захтев на дневни ред 12.5.2011. Уз наведено, Француска је у име Приштине најснажније инсистирала унутар Унеска за преименовање српске културне баштине на Косову.[38] Толико о партнерству Србије са Француском, поготово стратешком. Француској су се касније прикључиле САД и Британија у кочењу истраге о трговини људским органима у Савету безбедности УН.[39]

Отимање српског духовног, културног и историјског наслеђа на Косову и Метохији и његово “препаковање” у “косовско” је очигледан пример духовног, културног и историјског геноцида. Али зарад “пута без алтернативе”, власт у Београду може да пристане на свашта као и раније.

“Кушнерова порука на састанцима иза затворених врата српским званичницима је била врло јасна, Косово и европска перспектива Србије су повезане.”[40] Једно се прича јавно, а сасвим друго на затвореним састанцима на којима се решавају ствари. Варка је посматрати двосмислену Француску као традиционалног савезника Србије. То је некада било, па је давно прошло. И Србија и Француска су се битно промениле у последњих сто година (Француска много више). Није то више Француска Рејмонда Поенкареа, већ Жака Ширака и Николе Саркозија. Новим вођама у Француској су (са правом) битнији односи са Немачком и бившим колонијама у муслиманском свету, него бактање са Србијом. То се изгледа у Србији не схвата.[41] Народ каже: “Није све у лукавости лисица, већ је много тога и у глупости кокошака”.

Горка пилула за власт у Србији је стигла неувијена из Немачке. Немачки канцелар Меркел дала је ултиматум на конференцији за штампу са председником Србије Борисом Тадићем... „Србија мора да дигне руке од северног Косова ако жели да приступи ЕУ.”[42] Политика власти у Србији под паролом “и Косово и ЕУ” је пропала. Политички ударац Србији је био снажан и директан. Србија може само да буде на томе захвална јер је учињена отрежњавајућа услуга да слични ударци на путу “без алтернативе” ка ЕУ тек предстоје, Војводина, Рашка област,...

Британски амбасадор Стивен Вордсворт је јасно рекао да Косово и ЕУ нису више “одвојени колосеци”.[43] Амбасадор Француске, стратешког партнера Србије, рекао је да је независност Косова неповратна.[44] Такве поруке као да немају одјека међу појединим званичницима у Србији јер Милица Делевић, директор Канцеларије за европске интеграције, каже “да признање независности Косова није формални услов за чланство Србије у ЕУ.”[45] Није формални услов, а шта ако је неформална препрека?

Нису Француска и Немачка заједно ратовале против Србије 1999. због, као што је сада свима јасно, отцепљења Косова и Метохије, па да се сада “посипају пепелом” и кажу да је то била грешка. Напротив, обе ове државе, свака на свој начин, очекују да им Србија буде дубоко захвална на бомбардовању. Због чега нису отцепиле и признале “независност” Косова и Метохије још за време рата и касније када је Србија била под управом Слободана Милошевића, већ у доба када је Србија дубоко закорачила у демократска друштва и била призната као демократска држава? “Милошевићева Србија” није била “кажњена” признавањем независности Косова и Метохије, а демократска Србија јесте! И то кажњена цветајућом демократијом и владавином реда и закона на Косову и Метохији. Порука свима на свету (изузев Србима) је јасна: буна и насиље се ипак на крају исплате.

После немачке канцеларке и министар спољних послова Немачке Вестервеле рекао је: “*Кажем слободно и без увијања: ако Србија не прихвата територијални интегритет Косова, то је онда критеријум и у доношењу наших немачких одлука.*”[46] Да ли ово чују званичници Србије? Чему се надају? Немачка је

држава која постаје главна покретачка снага ЕУ. Са њеним ставовима нема шале и нека се нико уопште не нада да овакви ставови лако и брзо могу да се промене у Немачкој, поготово не у већу корист Србије. Вероватније је да ће Немачка бити још строжа и захтевнија према Србији како је то наговестио амбасадор Немачке у Србији Андреас Цобел још 2007: “Уместо инсистирања на томе да границе Косова буду део границе Србије, боље је радити на томе да и Србија и Косово буду за 20 до 25 година у Европској унији”.[47] За оне који немају кратко памћење ово није никакво изненађење већ путоказ који се остварује. Сасвим је друго питање како ће да изгледа ЕУ у то далеко доба и да ли ће да буде привлачна за земље чланице да у њој остану, а другим земљама да јој приступе.

Дипломатски, политички и други притисак на Србију да се у суштини потпуно одрекне српског народа на Косову и Метохији и препусти га на милост и немилост Приштини и “међународној заједници” види се из изјаве министра за иностране послове Вилијама Хејга да ће “Велика Британија повећати притисак на Србију да угаси паралелне структуре као једини предуслов да добије кандидатуру за ЕУ.”[48] Како је кандидатура за приступање ЕУ јако важна за Србију, Британија као једна од 27 земаља ЕУ жели и може да захтева уступке од Србије. То је све због кандидатуре, т.ј. чекаонице за улазак у ЕУ, а у тој чекаоници је непрегледни низ нових услова који иду у недоглед. То власт у Србији не говори јавности већ представља нове услове као да су пали неочекивано из ведрог неба.

Врло је занимљива чињеница да је баш у то исто време британска политичка сцена заједно са финансијским сектором и индустријалцима, брујала о референдуму о изласку Британије из ЕУ. Угледни *Економист* је написао поводом тога: “Британија позива правнике да одреде услове развода.”[49] Британија настоји да се “разведе” од ЕУ, а Србији поставља услове само за кандидатуру за улазак у ЕУ! Да ли Британија настоји да казни или награди Србију? Да ли се ради о “депортацији” Србије у ЕУ? Шта ради власт у Србији? Да ли стручне службе у власти бар читају новине? Да ли знају шта се збива у свету? Да ли знају каква је унутрашња динамика ЕУ? Или се те власти налазе у својој капсули, искључени из стварности, и имају само једну идеју: “Европа нема алтернативу”. Таква власт у Србији је добродошла и пожељна је странцима. Ако за Србију алтернативе нема, тада могу да извуку уступке, а да за њих не пруже никакву стварну надокнаду Србији. Таква политика не стаје много странце, па радо и свесрдно подржавају такву власт јер им користи.

Демократско друштво претпоставља да постоји слободна размена мишљења и политичких идеја. У отвореној расправи добри, прихватљиви и демократски аргументи треба да победе. Међутим позивања из маргиналних политичких партија (ЛСВ) на разне врсте “вешања”, “протеривања” и “забрана политичких партија” (за то је надлежан тужилац и суд, а не мешање у њихов рад са стране) показатељ је колико су такви политички погледи ампутирани од савремених европских демократских принципа. Постоји мишљење да залагање за наведене ствари показује не само “демократичност” таквих политичких маргиналаца, већ и методе укореењене у недрима стаљинистичког погледа и политичке праксе. За такве методе се сматрало да су одавно поражене и превазиђене, али наведени примери указују на то да су још увек живахне и гласне. Дакле, само напред у ЕУ са оваквим политичарима са којима је Србија добродошла. Да је Србија у ЕУ, све партије би јасно морале да свима јавно ставе до знања “одакле им новци”. И то сви. “Пратите ток новца и све ће вам бити јасно.”

Цена за приближавање ЕУ је горка и огромна, а за могући улазак у неки нижи круг чланства у ЕУ је још већа. Народ је све више и више разочаран путем Србије ка приближавању ЕУ и све је мање вољан да прихвати и садашње и непознате будуће захтеве од ЕУ и њених земаља чланица. Не само што се највиши званичници и државници у ЕУ јавно изјашњавају о могућем распаду ЕУ, већ и због јасних назнака да неке земље могу да иступе из ЕУ (Британија). Канцеларија Владе Србије за европске интеграције живи и ради у својој капсули која је потпуно одвојена и од мишљења и воље народа са једне стране, и унутрашњег врења унутар ЕУ.

Београд–Брисел–Приштина

Власти Србије тражиле су од Међународног суда правде да да своје саветодавно мишљење о питању да ли је декларација Косовске скупштине у складу са међународним правом. Мишљење је било потврдно. Дакле декларација (изјава), али не и садржај те декларације. Али садржај те декларације (независност) није у складу

са Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН. Аутогол власти Србије.[50]

“Преговори” Београд-Приштина под окриљем Брисела су под одређеним велом тајне из кога је највише законодавно тело (Скупштина државе) прилично искључена. Договара се “на часну реч”. Како то може да се буде од поверења када се међународни закон (Резолуција 1244 Савета безбедности) не примењује. Где је ту повратак одређеног ограниченог дела српских снага реда на Косово и Метохију. Овако се све договара “на реч”, али увек је тако да само и искључиво Србија пружа *реалне* уступке, а за узврат добија небулозна обећања. То нису никакви “преговори” под окриљем ЕУ већ само начин за ишчупавање једностраних реалних уступака од Србије. Рецимо, “преговарач” из ЕУ (није посредник), или боље речено управник састанка из ЕУ (противничка страна која држи страну Приштини), састави споразум и пружи га српској страни на прихватање јер се само од ње траже уступци. Приштинска страна само мирно и задовољно гледа како се српска страна дуго “пржи на врелом уљу” јер за Србију “ЕУ нема алтернативу”. Па кад Србија прихвати један предлог, тачније захтев, одмах стижу нови и тако у недоглед.

Било би занимљиво видети или сазнати више о споразуму о признавању диплома. Рецимо, ако је диплома из Приштине нострификована у некој трећој земљи, да ли та диплома има важност и у осталом делу Србије. Која је та трећа земља? Да ли је то Албанија, БЈР Македонија, Танзанија... или земља чланица ЕУ? Да ли Брисел тражи да Србија призна диплому нострификовану у Пакистану или у Француској? Да ли диплома таквом, рецимо лекару, дозвољава рад у Аустрији или Француској? Сарадња (кооперативност) Србије је само миловучна и дипломатска реч за оно што се у ствари дешава, а то је: принуда и беспоговорно и *непрекидно* прихватање и спровођење налога до судњег дана. А шта се добија за узврат?

Која је “игра” власти у Приштини? Изгледа да има три једноставна дела. Прво, знају да је вечна управа странаца неодржива. Странци ће отићи кад-тад. Друго, добро користе странце да истерају било какав утицај Београда са Косова и Метохије и да “сломе” Србе. Треће, кад се ствари слегну, крећу у заокруживање простора из осталих области бивше Југославије (можда и Грчке). И где је ту за њих чланство у ЕУ као истински циљ? Нема га. ЕУ се успешно користи као средство за постизање циља. Битно и првенствено им је заокруживање “свог етничког простора”, а ЕУ, ко зна да ли ће да постоји. Ако и буде постојала, питање је да ли ће им бити привлачна. Сада им је ЕУ потребна само због две ствари: прво да ишчупа све уступке попустљиве власти у Београду и, друго, да пружи економску помоћ. Београд треба да пружи неповратне уступке, а управа ЕУ ће да одјезди са “дивљега западног Балкана”.

Немачка, као и свака нормална држава, оштро реагује и то не само речима када су јој повређена два војника на Косову и Метохији. У истој области је од доласка међународних снага 1999. убијено преко 1.000 Срба а “да готово нико није процесуиран за те злочине над Србима”.[51] Међу жртвама су и митраљирани деца. Србија је реаговала на те систематске злочине, као и на трговину људским органима, али је од самог распада бивше СФРЈ, став “међународне заједнице” био да се српске жртве увек минимизирају. И сад та “међународна заједница” укључујући ту и ЕУ и добар део њених земаља чланица стално терају на јасне и мерљиве уступке Београда властима у Приштини зарад магловитог “европског пута” без бројева и датума. Све је Приштини (реално) опроштено због остваривања основног циља на Балкану који је: што снажније и дуготрајније ломљења свега што је српско. А власти у Београду, на путу без алтернативе, полако али сигурно, уз нека опирања, крчме и оно што нису створиле. Све се то ставља под тепих јер Европа за власт у Београду нема алтернативу.

Притисак на Србију је не само стални, већ се непрестано и појачава. Притиска на званичнике у Приштини нема или нема приметног, а разлога за то има, и то великих. Шта је са истрагом која се повлачи деценију о убиствима цивила или трговини људским органима? Лондонски *Гардијан* је објавио августа 2011. следеће: “Поверљиви документи УН, објављени раније ове године, указују на то да је Мисија УН на Косову знала за наводну трговину органима још од 2003.”[52]

Швајцарац Дик Марти, извештач Савета Европе, оптужио је 2010. у свом извештају руководство Косова за повезаност у трговини људским органима.[53] Марти је рекао “Највише ме је шокирала чињеница да је мој

извештај изазвао скандал, док док су убиства сведока која су се догађала последњих година била пропраћена општом равнодушностју.”[54]

Вук Јеремић, министар спољних послова Србије, изјавио је “да му је министар спољних послова једне велике земље из Европе пренео да ће ако Србија настави да инсистира на резолуцији о трговини људским органима у Савету безбедности, то бити доживљено као акт непријатељства према његовој земљи”.[55] Да ли нека “велика земља из Европе” која свакако има значајну политичку, моралну, хуману и сваку другу тежину и углед треба да штити најокорелији и најцрњи криминал и подземље? Која је то “велика земља” која се повлачи пред окорелим ратним злочинцима који су касапили живе Србе на Косову и околини по налазима Швајцарца Дика Мартија? Ратни злочини не застаревају никада, чак ни када учесници нису више међу живима. Светли пример по овом основу је Француска, земља која се увек залаже за хуманизам. Рецимо, 22.12.2011. Француски парламент расправља о закону који би сваког ко пориче геноцид Турака над Јерменима завршио у затвору (предвиђена казна је до једне горине) и ко би уз то платио и новчану казну од €45.000. Историјске чињенице морају да се поштују по речима француског министра за европске послове Жана Леонетија.[56] Видећемо како ће за Србију проћи касапљење Срба “на пању” или ће то да буде стављено под тепих ради “пута без алтернативе”.

Проналажење и кажњавање насилника и криминалаца обавеза је сваке цивилизоване државе. Тако су и снаге КФОРа оправдано и делотворно пронашле виновнике насиља на барикадама у Јарињу и Јагњеници (браћу Веселиновић).[57] На несрећу, таква делотворност може да буде прилично селективна јер није уопште показана ни у случају 1.000 убијених Срба, али ни у истрази око трговине људским органима.

Борислав Стефановић је првокласни и искусни дипломата. Постављен је за шефа преговарачког тима са Приштином и Бриселом. Нема никакве сумње у његову стручност, али шаљући га из Министарства за иностране послове, влада је послала дипломатски сигнал (ко зна да га чита) да се проблем разматра као “иностран” (аутогол владе Србије). Много бољи сигнал за Србију би био да је Стефановић био пребачен (макар формално) у Министарство за унутрашње послове (МУП) и да тако преговара. Са друге стране постављање Росе Јосије Мирембе Абот Бугарчић из МУП-а као преговарача Републике Србије са ЕУ је велемајсторски дипломатско-политички потез МУП-а и Владе. Бугарчићка је дошла у Србију из родне Африке и сасвим је добро савладала српски језик.

Манипулација недефинисаним и магловитим појмовима као што су “европски пут”, “европска будућност”, “пут *ка* (а не *у*) ЕУ” се показала много лакша и успешнија са Србима него са другима. Други одмах показују агресивност. Само обећајте нешто политичарима у Србији и они ће одмах да за неко магловито обећање пруже реални и неповратни уступак. Пример је Резолуција Генералне скупштине УН. ЕУ је српском нацрту Резолуције о Косову и Метохији из септембра 2010. “избила млечне зубиће”, а да Србија за узврат од европских “пријатеља” није добила ништа изузев нових претњи и услова![58]

Европска игра са Србијом и њеним даљим распарчавањем

Главна и поразна ствар која је забашурена од јавности у Србији је да се прича о приступању ЕУ, а још увек није ратификован толико хваљени Споразум о стабилизацији и придруживању потписан са ЕУ још 2008. Док га не ратификују све земље ЕУ, овај споразум није на снази. А када ће то бити, то нико не може да претпостави. Трчи се далеко пред руду. Без обзира на све, тај споразум је поразан за Србију јер су преговарачи дозволили (између осталог) такве ствари као што је то продаја земљишта странцима. Чак и земље са истока које су приступиле ЕУ 2004. нису дозволиле ни партнерима из земаља ЕУ да то чине 8 година после приступања ЕУ. А Србија, још нема ни ратификован Споразум о стабилизацији, није ни кандидат, није ни почела преговоре о приступању, Србија је већ унапред избила себи из руке снажне адуте које би могла да користи у будућим преговорима са ЕУ.

Споразум о стабилизацији и придруживању (члан 10) обавезује Србију на приближавање своје спољне политике заједничкој спољној политици ЕУ. И ово може лако да буде један од услова Србији за статус

кандидата за вечног кандидата за приступање ЕУ. Дакле, Србија треба са уђе у вагон воза без локомотиве за Брисел и често окрене леђа пријатељима, поготово онима који нису по вољи било то Бриселу или било којој земљи ЕУ понаособ. Међутим, постоје снажне чињенице које указују на то да заједничка спољна политика ЕУ не постоји.

Нема значајнијег политичког питања од оног које се тиче уласка земље у рат. Француска, Британија, Италија и још неколико земаља ЕУ су непосредно учествовале у ратним операцијама у Либији 2011. Мандат Савета безбедности (Резолуција 1973) јесте био само обезбеђење зоне забрањене за летове. Ништа више. Немачка се отворено противила било каквим ратним операцијама у Либији. Приликом гласања у Савету безбедности, Немачка је била уздржана иако су били снажни унутрашњи притисци да гласа против Резолуције 1973. Француска и Британија су, наравно, биле за Резолуцију. После наведеног става Немачке, француски министар за иностране послове Алан Жипе изјавио је у вези са Заједничком политиком ЕУ за безбедност и одбрану: “Она је мртва”. [59] Разумном је ово довољно.

Већ више од једне целе генерације Запад, поготово бивши савезници Србије у које су се генерације младих клеали и видели их као светионик демократских вредности и слобода, нису пропустили ни једну једину прилику да непосредно помажу сваког српског непријатеља, па макар он био и са најзакржљалијим “Западним вредностима” у региону какви су на Косову и Метохији. Вуксановић је приметио да се ради о тврдом уништавању и распарчавању Србије на “меки” начин и пише: [60]

Запад жели да заокружи „државност” Косова, све идући путем мимо Савета безбедности – од бомбардовања, преко наметања Ахтисаријевог плана и довођења Еулекса, до стварања косовске царине. Сада је јасније шта Тадић заправо ради. Председник Србије помаже Кфору да реши проблем. Нама, дакле, преостаје само да разјаснимо зашто је Кфору потребна помоћ српског председника. Зато што се из авиона види да би употреба грубе силе против Срба на барикадама била монструозност каквом Сједињене Америчке Државе и њихови савезници не желе да се рекламирају, или макар то сматрају последњом мером коју треба избећи, колико год је то могуће.

Успе ли Запад да мимо Савета безбедности и уз помоћ саме државе Србије заокружи „државност Косова“, то ће постати парадигма за даље кораке, а држава Србија перципирана као политичка смејурија од које се свашта може тражити – што се на неки начин већ и дешава. Наиме, недавно је председник војвођанске скупштине Шандор Егереш и затражио промену устава, и то такву којом би северна аутономна покрајина добила *законодавну, извршну и судску власт*. За неупућене, то што тражи Егереш и јесте независна држава – ни мање ни више. Без уплитања Савета безбедности УН, уз Тадићеву добру вољу и притисак Запада, Егереш и јавио захтев могао би, како сам Егереш рече, да се реализује „преко ноћи“. А верујем да би у том случају и новопазарски муфтија схватио шта му је чинити.

Уз наведено, крајњи циљ Запада је не само да се раздвоје Србија и Црна Гора (то је постигнуто), већ и да се створе околности да се те две државе више никада не споје. Истовремено, могући дугорочнији циљ им је да Србија буде што мања (Београдски пашалук), а Срби раздробљени на што више места. Загонетна прича о интеграцији у ЕУ може лако у себи да крије и отворену причу о дезинтеграцији Срба и Србије. Само “кромпир-пире” Србија, пасирана и лака за варење може да буде прихватљива у возу за ЕУ. То је Србија на коју свака “шуша” може да се истреса колико то жели, а да Србија погнуте главе то прихвата са задовољством и дели рукољубе јер је на путу “без алтернативе”.

Свима је постало јасно да је основно у рату против Србије и Црне Горе 1999. била једна ствар: показати да земље Запада могу да чине шта пожелеле, а да Русија не може ништа да учини да им се супротстави. Циљ је био задати војни и политички шамар Русији на отвореној сцени преко “јефтине и поткупљиве” Србије. “Приштина” ни пре ни после рата из 1999. није била место за узор у погледу владавине права, реда, закона и поштовања хришћанских верских објеката. Русија је у то време била слаба и у рукама пијаног председника са којим је можда могло чак и да се манипулише. Запад је преварио Русију и Кину у вези са нападом на Либију (мандат је био осигурање забране лета над Либијом 2011, а претворио се у непосредном учешћу у рату на једној страни). Поучене таквим понашањем запада, поучене таквим искуством и економски оснажене Русија и Кина нису до сада дозволиле такве војне међународне авантуре у Сирији.

Политичко малтретирање и дипломатско понижавање клечеће Србије пред чекаоницом ЕУ често нема много непосредне везе са Србијом. Циља се Србија, а да би се погодила Русија. Постоји мишљење да су земље које

су отворено или полуприврено за понижавање Србије, а зарад веза са САД: Холандија и Пољска уз подршку Шведске. Због чега? Стешњена између Немачке, Француске и Британије, Холандија (и Белгија) су увек настојале да буду у савезништву са САД, наравно због својих историјских искустава. Пољска је у сендвичу између Немачке и Русије као излаз нашла савезништво са САД. Док је Шведска вековни непријатељ Русије. Зато се нешто велико и позитивно за Србију, а поготово не брзо и добро, уопште не може очекивати од ових земаља на путу у ЕУ.

По наређењу, чак уцени цара Николаја II од 18.1.1916. да ће раскинути савез са Француском и Британијом, дошла је “лађа француска” да пребаци српску војску из Албаније на Крф. Иначе без оштрог руског захтева и уцене, Французи и Италијани би вероватно оставили Србе да крепају од болести, глади и албанских ножева још више него што је то био случај на албанској обали. Немцима и Аустријанцима је све то ишло у прилог. Што мање Срба, то им је повољнија ситуација. Да ли се слична ствар сада понавља, скоро један век касније, на Јарињу и Брњаку на које су хрватски хеликоптери донели приштинске царинике?[61] Са једне стране немачки и аустријски војници[62] са оклопним возилима и пуним пушкама упереним на Србе, а са друге стране је руски конвој са храном за Србе на Косову и Метохији. Што се свет више мења, то све више остаје исти.[63] Још је само потребно да турска војска разапне шаторе на Косову пољу, и стиже Лазарева клетва.

После “губитка” Украјине, ЕУ и поједине земље чланице настоје да отежају и спрече улазак Русије, а делом и Турске на Балкан.[64]

Нема никакве сумње у то да Србију желе у чланству ЕУ, али какву Србију и српски народ: распарчану, са сломљеном кичмом и у колицима са једном пробушеном гумом. Србију без кичме и поноса на коју свако “политичко куче може да се олакша”. Кандидатура за кандидата за ЕУ је само улазница за нова и још жешћа условљавања. То је и улазница за место на палуби (чак не ни за кабину треће класе) Титаника.

Независно европско “војводство”

Свако мора да има загарантовано право да у демократском друштву изнесе своје мишљење. Боље да га каже јавно и да га брани у расправи са онима који имају другачије виђење, па нека у политичком сучељавању уз слободна средства јавног информисања исплива став који изабери бирачи. Боље је увек да се исказе своје виђење него да се оно гуши и остварује у сенци подрума у којима се праве и бомбе. Ако неко тако сматра, и следећа тема треба да буде на дневном реду јавне расправе: отцепљење Војводине[65] од остатка Србије. Такво раздвајање државе може да буде јасно и недвосмислено или прикривено танким и провидним плаштом законодавне, извршне и судске власти. И о томе треба да се расправља.

Шандор Егереси, председник Скупштине Војводине, изјавио је “*да устав Србије није “еврокомпатибилан” и да мора да се мења како би Војводина добила широку аутономију*”. Уз наведено изјавио је:[66]

"Залажем се за доношење новог, правог европског Устава Србије, у којем ће Војводина имати законодавну, судску и извршну власт", и

"Нико паметан, нико нормалан не размишља о сецесији, о сепаратизму у Војводини. Али, размишљамо о унутрашњој самосталности, о аутономији у оквирима Србије".

Прва и друга реченица у суштини потиру једна другу, ако се има прво, тада се нема Србија. На срећу ту је Александра Јерков која је изјавила да у Војводини нема сепаратизма.[67]

Шта је то “еврокомпатибилан” устав? Да ли тако нешто постоји? Да погледамо само мали пример из ЕУ. Белгија је потпуно децентрализована земља. Држави је заједнички само краљ, војска, железница, пошта и фудбалска репрезентација. А Француска је централизована земља. Да ли неко може да замисли Француску која би пружила Корзици, Бретањи, Савоји, Баскији или јужној Француској “законодавну, судску и извршну власт”? Осим демократије, општи и свугде примењени европски стандарди за уставно-територијално

устројство државе не постоје.

Позивање на наводну “еврокомпатибилност” је одраз или незнања или намерног извртања чињеница. Заклањање иза кецеље “еврокомпатибилности” може да личи на ранија заклањања иза одлука “виших форума” (као рецимо Централног комитета Комунистичке партије). Овако се врши заклањање иза “виших форума”, а у ствари је шуљпа прича која се користи за протурање сопствене воље на велика и мала врата. Компатибилност, тј. упоредивост постоји са националним уставима (белгијском, француским, мађарским,...), а не са неким “европским”. Код оваквих прича које стоје на трулој аналитичкој дасци, верујући и писмени знају преносни смисао изреке: “Основни циљ и успех ђавола је да убеди народ да ђаво не постоји.”[68]

Пошто, ако кажу, нема сепаратизма у Војводини, претпоставимо да се он изненада и неочекивано појави “из ведрога неба”. Претпоставимо даље да Војводина постане самостална држава. Шта после? Превариће се грдно “непостојећи аутономаши” ако мисле да је ту крај приче и да ће да владају независним војводством као неке локалне “паше и бегови”. Такав развој и стање ствари једва чекају бар два суседа, који то можда чак претерано ни не крију. Да ли ти суседи имају и апетите за “свој део”? Којим суседима одговара да Србија буде стабилна, јединствена, сложна и економски напредна и снажна држава? А којима одговара да буде слаба, разједињана и стално понижена? Колико год да Србија буде територијално мала, за Аустрију, Албанију, Немачку, Мађарску, Хрватску и Бугарску увек ће бити велика.

Војводина, као мала и равна географска област, војно је неодбрањива, чак и да је у њој и мало озбиљнија војска од постојеће. Они који живе у Војводини, а рођени су пре 1941. имају добро искуство. И њихова лична имена су присилно мењана од власти и по три пута до сада у документима (рецимо Јелена-Илонка-Елена). Овај чинилац намерно заборављају и избегавају они који могу да се залажу за Војводину као самосталну државу. Ако се то догоди, нека добро имају на уму ти који (за сада) не постоје да је то само врло прелазно и пролазно решење и да ће после тога брзо спознати да су били, како је то називао Драгош Калајић, “корисни идиоти” који су намагарчени (“за мале паре”).

У случају да се у Војводини појаве ти који би желели да од ње направе самосталну и независну државу, такви треба да имају на уму дуговечно и потврђено историјско искуство. Оно се састоји у следећем. Отворена (и другачија) подршка свих врста за пројекат независне Војводине лако и брзо може да им стигне из иностранства. Само треба да имају на уму да ће после “одрађеног пројекта” лако, брзо и охоло бити пуштени низ воду од стране иностраних подржавалаца и одбачени као папирне марамнице као што су то били Слободан Милошевић, Биљана Плавшић, Момчило Перишић и многи други (рецимо на Блиском истоку и другде).

Отварање канцеларије Војводине у Бриселу 2011. је, у начелу, врло позитиван догађај. Брисел је препун разних сличних представништава чији је циљ не само ближи додир са институцијама ЕУ (законодавство, стандарди, пројекти и фондови), већ и сарадња са осталим регионалним канцеларијама. То је њихова превасходна улога. Председник владе Војводине Бојан Пајтић је прокоментарисао тај догађај на следећи начин: “Нама је то представништво изузетно значајно због тога што је важно да створимо институционални и кадровски капацитет да у тренутку када Србија постане кандидат за чланство у Европској унији што више средстава из европских фондова добијемо за даљи развој привреде у покрајини, за развој инфраструктуре, здравства и образовања.”[69] Дакле, циљ канцеларије је да привлачи средства ЕУ у Војводину. То показује потпуно непознавање буквара функционисања ЕУ, њене праксе и духа. Регионално представништво се оснива у Бриселу због промоције региона; његових материјалних и људских потенцијала; приказивања пројеката и њихово прилагођавање приоритетима Европске комисије; због стварања веза са Европском комисијом у погледу њених намера и припреми региона за прилагођавање новим законима, приоритетима и корацима у економским политикама; због сарадње са осталим регионима; а тек на самом крају и као последња (а никако прва) ствар је тражење европских фондова (шешир у руци).

Негативан талас Споразума о стабилизацији и придруживању ће да погоди целу Србију 2014. када се укидају царине на увоз пољопривредних производа. Србија тада неће бити члан ЕУ, неће моћи да рачуна на субвенције из пољопривредног фонда ЕУ и биће изложена конкуренцији пољопривредних производа из ЕУ

чија је производња не само стимулирана, већ је и извоз субвенционисан.

Чињеница је да су домаћи пољопривредници у ЕУ субвенционисани. По том основу би независна Војводина (да је у ЕУ) успела да ућари нешто од ЕУ. То је тачно у теорији. Пракса је горка и потпуно разочаравајућа за пољопривреднике са истока. Када су земље Истока поднеле молбу за приступање ЕУ пре две деценије, тада је буџет ЕУ био издаван према пољопривредницима. Земље Истока су са великим очекивањима гледале на те фондове. Међутим, пре него што су те земље приступиле ЕУ, “старе земље” ЕУ битно су промениле пољопривредну политику. Заштитиле су издавања за своје пољопривреднике, док су пољопривредницима са Истока пружале субвенције на “апотекарску кашичицу”. Источне земље ЕУ су се надале да ће њихови пољопривредници бити изједначени по питању субвенција са западним после буџетског раздобља ЕУ 2007-13. Али Исток ЕУ се преварио опет. Прво, због финансијске кризе долази до смањивања издатака. Друго, још значајније, за буџетско раздобље ЕУ 2014-20, предвиђа се да ће можда тек на његовом крају земље чланице ЕУ са Истока бити изједначене у погледу субвенција пољопривреди са земљама Запада у ЕУ.[70] До далеке 2020. свашта може да се догоди. Један од вероватних сценарија је да ће земље ЕУ пребацити пољопривреду у национални буџетски оквир. Због тога не треба уопште унапред радовати пољопривреднике у целокупној Србији и стварати лажну слику да ће им стимулације из Брисела побољшати материјални положај. То је подмукла обмана и довођење у тешку заблуду.

Пољопривредницима у Србији треба указивати на богато искуство Румуније у којој је пољопривредна производња постала често неисплатива после приступања ЕУ. Уместо да производи храну за око 80 милиона потрошача, Румунија је после приступања ЕУ постала нето увозник хране. Мали румунски пољопривредници не могу да издрже конкуренцију (“навалу”) пољопривредних производа са Запада ЕУ у којем је пољопривреда великог обима и у којој постоји снажно финансијско дотирање пољопривредника. Румунски пољопривредници производе храну углавном за личну потрошњу и делом одлазе у најам у Шпанију да беру јагоде (ако и такав посао могу да нађу) за плату за који Шпанци неће да раде. После приступања ЕУ румунска пољопривреда није доживела очекивани процват.

Шта још треба имати на уму на европском путу?

Ствара се потпуно погрешна и искривљена слика у јавности Србије која може да гласи: после кандидатуре, прича је готова, Србија је у ЕУ. Сакрива се чињеница да постоји читав ланац препрека на којима Србија лако може да падне јер од ње могу да траже испуњење услова какви ни од које земље нису никада тражени.

Када се једном отворе преговори о приступању ЕУ, преговара се о 35 поглавља понаособ. За отпочињање преговора сваког појединачног поглавља свака земља чланица ЕУ има право вета. Исто важи и за затварање сваког поглавља. Да се отвори и затвори свако поглавље свака земља ЕУ може да поставља своје услове који не морају да имају никакве везе са поглављем о којем је реч. Дакле, свака земља ЕУ(27) може да закочи процес приступања ЕУ код сваког поглавља на неодређено време и то два пута ($35 \times 27 \times 2 = 1890$). Како то изгледа, показала је Србији Мађарска када је рекла да неће дати своју сагласност за кандидатуру Србије уколико Србија не измени закон о реституцији имовине.[71] Уз наведених 1890 препрека када се томе дода и сагласност у Савету министара, па ратификација у националним парламентима, Европском парламенту и пребацивање са стола на сто у институцијама ЕУ, скуп се 1950 препрека и на свакој од њих довољна је само једна земља да потпуно спречи или заустави процес приступања ЕУ.

Румунија је земља која је приступила ЕУ 2007. Сви су се надали и са пуним правом очекивали “царство чоколаде” у ЕУ. И шта се догодило? Румунија је добила одређена средства из буџета ЕУ за побољшање инфраструктуре. А остало? Око два милиона младих Румуна је напустило земљу, пољопривреда је често постала неисплатива, а само је румунска ЕУ-номенклатура битно побољшала свој материјални статус (раније је била комунистичка номенклатура, а сада је то ЕУмунистичка номенклатура). Оно што је најбитније и готово увек се “ставља под тепих” је чињеница да Румунија није имала спољни дуг све док није пао режим који је водио Николај Чаушеску. Сада је дуг Румуније иностранству око 110 милијарди долара или око 70% БДП. Не подржавамо ранији систем у Румунији. Напротив. Само желимо да наведемо чињеницу да све има

своју цену и наличје (раст дефицита и дуга према иностранству, повећана несигурност, незапосленост, емиграција, увоз хране), а Србија може мало више да обрати пажњу и на поучна искуства у економском развоју других земаља (Мађарска, чији је дуг иностранству 150 милијарди долара или око 115% БДП...). ЕУ може нешто мало да помогне тим земљама, али главна “помоћ” стиже из канци ММФ-а што је доказ потпуног неуспеха и пораза националне економске политике. Наступа царство дугова и стезања каиша.[72] Није никакво чудо што смо сведоци јавних протеста и у Мађарској и у Румунији.

Јоже Менцингер сматра да приступање Словеније ЕУ и НАТО није донело никакве битне економске ефекте, а донело је додатне трошкове. Он се сам пита “Шта ми радимо у Авганистану?”[73] Словеначке фирме су преправиле саме центре градова у Србији, док стварни реципроцитет за фирме из Србије не постоји. Док у Србији послује око 200 фирми из Хрватске, свега неколико предузећа из Србије послује на хрватском тржишту.[74] Због чега се словеначке и хрватске фирме окрећу ка извозу на тржиште Србије? Па због тога што им је асортиман робе и конкурентност неодговарајућа за захтевно тржиште у ЕУ.

Страни улагачи су потребни свакој земљи. Њихов долазак указује на то да земља пружа могућности за зараду профита (тржиште расте). Али страни улагачи треба да буду само додатак здравој домаћој економији, а не њен основни покретач. Страни улагачи су основни покретач економија земаља као што су то Конго или Централноафричка република у којима учествују са 65 и 62%, респективно, у националним инвестицијама, док је тај проценат у Словенији 11%, а у Румунији 20%.[75] Странци се питају: ако домаћи предузетници не улажу у сопствену земљу, због чега бисмо ми то чинили? Ако домаћа власт жели да створи посебно повољно окружење првенствено за пословање иностраних предузећа, да ли је власт домаћа? Ако странци дођу због разних стимулација, они могу да остану дотле док стимулације трају. При истеку стимулација, стране фирме могу да уцеђују власт: или наставите са стимулацијама (плаћајте ви плате запослених радника) или ми одлазимо.

Прави начин да се привуку улагачи је улагање у образовање радне снаге поготово за струке будућности јер десетак најтраженијих струка нису постојале пре само пет или десет година. Субвенције у Србији су почеле да се пружају широком руком под управом Млађана Динкића и његове групе надристручњака из Г17 плус највише у областима Србије у којима очекују гласове. Њихове магловите изјаве у смислу да су се та средства вратила у буџет кроз разне доприносе и слично не вреде баш ништа. Г17 плус је група која је на ивици или испод цензуса, која је увек повезана са руковођењем у областима у којима су велике државне паре и група која је до гуше у аферама.[76] Док независна ревизорска кућа не потврди на недвосмислен начин да су се те бећарски арчене паре пореских обвезника вратиле у буџет, њихове изјаве не вреде ни ваздуха који су користили да тако нешто изјаве. Сада су самопроглашени стручњаци из Г17 плус заменили вучју кожу јагњећом, ставили лажну политичку браду и тамне наочаре и појављују се под другим именом „да се Власи не сете“. Видеће се колико то вреди на изборима.

Сваког дана у Србији остаје без посла 130 људи.[77] Немајући идеје како да ублажи такву економску катастрофу, влада чини најгору могућу ствар. Привлачи стране улагаче уз помоћ великих новчаних стимулација по запосленом. Страним улагачима пружа новчана средства пореских обвезника Србије који пословично запошљавају неквалификовану радну снагу која је слабо плаћена, а и та плату коју примају тако запослени радници по неколико година долази из буџета Србије. Дакле, странцима раде бесплатно, као “веслачи на средњовековним галијама”. Нити једна међународна организација од имена и угледа, а ни академска истраживања не саветују стимулације станим улагачима као инструмент економске политике јер су неделотворне.[78] Новац се преноси са сиромашних домаћих пореских обвезника ка иностраним власницима капитала; расподела дохотка је неравномерна, и лако може да дође до корупције. Страни улагач долази на одређену локацију јер је тако раније одлучио, а ако тамо постоје субвенције за улагање, неразумно би било да их одбије.

Јавност у Србији су одавно убедљиво обавестили највиши званичници државе који имају све полуге власти (премијер Цветковић) да је економска криза прошла још средином 2010.[79] То је био снажан сигнал и подстицај домаћим и иностраним улагачима да је тржиште у расту и да је погодно време за улагање. Нешто касније исте године, председник државе изјавио је да је излазак из кризе могућ у наредне две године.[80] Не

улазимо у расправу о томе ко је у праву од два, по рангу, највиша званичника државе. Примећујемо само да је економска слика Србије јако бледа и суморна и да нема опипљивих изгледа да ће да се видно побољша у годинама које предстоје. Без обзира на сладуњаве приче политичара, економисти образовани чак на лошим школама, добро знају да истинског опоравка економије нема све док не дође до битног, понављамо битног повећања запослености у нето износу (укупан број новозапослених треба да буде битно већи од укупног броја отпуштених радника, тако да се број укупно незапослених смањује).

У Србију се слило око 75 милијарди долара (55 милијарди евра) током протекле деценије по разним основама. Од тога су страна улагања била 13 милијарди евра.[81] То су огромна средства. Ако 1 километар аутопута стаје у просеку 1 милион евра, 55 милијарди су 55.000 км аутопута! Где су та средства отишла? Отишла у потрошњу, али не инвестициону. Власт није створила повољну климу за улагања у производњу или инфраструктуру.

И како власти решавају нагомилане економске проблеме? Уместо да се ухвате у коштац са проблемима (битно смањење бирократије, укидање стимулација пропалим предузећима, олакшање рада грађевинарству, помоћ пољопривреди да се смањи увоз свега што може да се производи у земљи на здрав начин,...), власти иду путем најмањег отпора који је и најгори: задужују земљу до бесвести са циљем да ће сада начињене дугове вратити нека друга власт за десетак и више година. Србија постаје економска колонија која се још и бесконачно задужује.

ЈАТ је црна рупа српске економије и пореских обвезника. То пропало предузеће стално гомила велике губитке и нема никакве разумне изгледе да постане уносно бар за још једну генерацију и мораће да се издржава на грбачи пореских обвезника. ЈАТ располаже са 80 посада на 10 авиона (стандард у ЕУ је 3,5 посаде) по авиону.[82] Са авионима старим 26 година у просеку и људством просечно старим 48 година ЈАТ нема никакву перспективу.[83] Унутар ЕУ такве бесконачне субвенције би биле ограничене и забрањене. Да ли је уопште Србији потребан авиопревозник по таквој цени? Гашење ЈАТ-а био би спас за пореске обвезнике у Србији.[84] У међувремену поново предлажемо да се ЈАТ угаси као предузеће, а да сви запослени примају пуну плату до пензије из буџета државе. То би мање стајало пореске обвезнике у Србији него сулудо и бесконачно подржавање пропалог предузећа које нико неће да купи на тендерима.

Мишљење да је крај разграничењима држава на Балкану биће озбиљно доведено пред испит за десетак година када Албанци постану демографска већина у БЈР Македонији. Да ли ће неалбанцима понудити обрнуту верзију Охридског споразума, или ће ићи косовским сценаријом за који су раније имали инострану подршку или ће без обзира на све ићи на сопствену руку? Да ли ће бити довољне две Албанске државе на Балкану (то право Запад даје само Албанцима) или ће бити још једна?

Коришћење јавне функције за лични интерес је на Западу не само политички неприхватљиво, већ је и кажњиво, док је плаћање пореза јавна обавеза. На том Западу злоупотреба друштвеног положаја због личне користи води на политичко старо гвожђе. Међутим, шта год да радио политичар у Србији, он је за ЕУ и њене земље чланице демократа све док прича и ради на путу ка ЕУ. То је за Запад прихватљиво јер се сећа енглески хладне и виспрене изјаве Винстона Черчила: “Шта вас брига, па не намераваате ви да живите тамо.” Рецимо, Чедомир Јовановић би одавно на Западу био у политичкој пензији због дозволе да се нацрта “Чедина зебра” да стигне пречицом до Народне скупштине. “На просвећеном Западу, у таквом случају, медији би га сатанизовали као Србију, а онда би га и политичари изопштили из својих редова.”[85] Слично би било и са његовом изјавом када је становнике Африке назвао канибалима.[86]

У протеклих више година земље ЕУ не могу да се договоре готово ни око чега. То укључује али се не ограничава на кораке око будућности евра, енергију, односе са Русијом и Турском, признавање независности Косова, војни напад на Либију, генетски модификовану храну, патентно право, порез на финансијске трансакције,...

Ипак није све тако црно у Бриселу у вези са Србијом као што то може неке да изгледа. У доба када су

земље међусобно посвађане и подељене, када могу да се споразумеју око врло мало ствари, када им понестaje новца, када се економској кризи не види крај, када се Унијом тешко управља и када јој је неизвесна будућност, мило им је, чак симпатично, да постоји нека земља која настоји да им се придружи. Штефан Филе, комесар ЕУ за проширење, рекао је после разговора са председником Тадићем септембра 2010, “дошло је време да унија озбиљно схвати захтев Србије за придруживање ЕУ”. [87] То значи да је Србија била до тада схватана неозбиљно.

Шта остаје Србији да учини?

У Србији нема праве и отворене расправе о односу Србије и ЕУ. Каква је то расправа када сам врх власти већ годинама уз пуну помоћ и подршку медија потпуно некритички пуни уши народу да је ЕУ једини пут, једино решење и да нема другог избора за Србију? Да ли је разумна и отворена расправа у таквом стању уопште могућа? Одмах на почетку је затоми жрвањ. Народ је раније био навикао на сличне методе репресије власти у смислу: једино право решење је Закон о удруженом раду, па једино је светла комунистичка будућност, па... и како се све то завршило? У Хрватској је била понуђена награда од 10.000 куна онеме ко пронађе текст у дневним новинама у којем је неко против ЕУ уз образложење става. Нико је није подигао. [88] Али да будемо правични, нико није никада питао Немце да ли су за напуштање немачке марке, или за проширење ЕУ на земље истока. Немачка је морала да се савија и прихвати све што је повезано са ЕУ. Али не више. Уједињена и самоуверена Немачка сматра да је исплатила све дугове за своје раније грехе. Сада Немачка поставља питање у вези са својом будућношћу и будућношћу ЕУ. ЕУ је од сада прихватљива али под немачким условима.

У Србији власт гледа само једну страну (Србију) у расправама око приступања ЕУ. Друга, исто тако битна страна приче, развој ствари у ЕУ је потпуно искључена. Таква расправа је саката јер је у капсули која нема додира са окружењем. Битно питање се не поставља: У шта то срља власт? Шта ако се ЕУ распадне? Шта ако се ЕУ или разводни или буде постављена на тврду немачку матрицу и постане непривлачна за земље чланице да у њој остану?

Председник Тадић изјавио је 2009. да је циљ Србије приступање ЕУ 2014. [89] Док је потпредседник Европске комисије Жак Баро одмах потом изјавио да ће Србији бити потребно пет до седам година да се приближи чланству ЕУ. [90] И где је Србија сада, 2012? Није ни кандидат за чланство 12 година од пада са власти Слободана Милошевића и доласка демократије у Србију 2000? А уз то није ни по Србију погубан [91] Уговор о стабилизацији и придруживању ратификован од свих земаља ЕУ. Трговински део тог споразума је битно повећао дефицит у трговини Србије и снизио приходе од царина. То је додатно снизило ниво индустријске производње у Србији. Негативан талас тог споразума ће да погоди Србију 2014. када се укидају царине на увоз пољопривредних производа.

Садашња власт у Србији има изванредан склоп широких понуда на политичком тржишту. Ту има свега, свачега и за свакога: и оних за које ЕУ нема алтернативу и оних који сматрају да није смак света ако Србија не приступи тој организацији; и оних који су за улазак Србије у НАТО и оних који су против тога; и оних који никада неће да ратују (шта ће им војска осим можда у мисијама за рачун туђих интереса у далеким земљама, али на трошак домаћих пореских обвезника што се много не “рекламира”)[92] и оних који неће седети скрштених руку ако је народ војно угрожен; и оних које радо виде Американци и оних које радо виде Руси; и оних који траже све већу аутономију за Војводину (можда чак имају и слабо прикривене жеље за отцепљењем од Србије) и оних који су против тога; и оних који задужују Србију у недоглед (све до неизбежног грчког сценарија) и оних који не знају да је раздуже; [93] и оних који ваљано раде свој посао у оквиру датих могућности и оних који су надристручни (Г17 плус); и оних који критикују владу изнутра или из Скупштине, али се не одричу привилегија власти па у њој остају; и оних који су за ближу сарадњу са Русијом и оних који се томе противе; и оних који су мало за капитализам, а мало социјализам; и оних који допуштају да се Турска меша у унутрашње уређење верских заједница у Србији и оних који су против уплитања странаца у такве и друге ствари; и оних који су за даљу регионализацију, цепкање и растакање Србије и оних који виде у томе велику опасност за опстанак и ове “скраћене” Србије; и... Свега има у “политичкој продавници” садашње власти: само немојте да идете код политичких конкурената! И на крају

(или на почетку), ту је увек и Јелена Триван која својом непревазиђеном глагољивошћу увек пронађе пуно оправдање и објашњење за поступке власти, поготово лоше, и скоро увек нађе разлоге да пребаци одговорност за неуспех и све што не ваља са јако танке “владајуће већине” на неког другог.

Шта остаје Србији да учини у оваквој тешкој и лошој ситуацији? Како да смањи агонију и потпуно нереална очекивања бар за једну генерацију? Остаје да промени и битно смањи калибар својих стремљења и спусти се на земљу. Кандидатура за чланство у ЕУ је само још једна улазница за нова уцењивања и национална понижења и то од непопуларне организације која је у тешкој, дубокој, чак егзистенцијалној кризи. Иако нешто што се од Србије тражи у датом тренутку не одговара, Србија ће бити натерана, пардон охрабрена (уцењена) да то учини, јер Србија је кандидат за чланство у ЕУ па мора да извршава “радне налоге” који јој стижу из Брисела и од земаља чланица ЕУ иначе од преговора у чланству или нема ништа или су растегнути у недоглед.

Србија може да предложи и ради на “специјалном статусу” са ЕУ који не подразумева чланство, не бар за још једну генерацију. Свесни смо да је и овај пут повезан са уценама, пардон, “кључним условима”, али вероватно нешто мањим него што је то пут “ка” чланству ЕУ. Тако ће свима бити лакше.

Србија је врло проблематична земља за ЕУ, а поготово за многе земље чланице ЕУ. Ту није само питање граница Србије, већ и кључна питања која су далеко од стандарда ЕУ и због којих би ЕУ требало да притисне Србију. Поменимо само неколико: независно, а не партијско судство; дубоко укорењена корупција; контрола над медијима (власт, партије, тајкуни) јер се одређени појединци и њихови ставови величају до култа личности; стимулације пропалим предузећима које ремете конкуренцију на тржишту,... А уз све то је и “подељена душа” Србије и Срба како је виде на Западу: мало исток, мало запад. Није ту само у питању Сава Владиславић[94] и Душан Попов,[95] већ и Милош Обреновић и Зоран Ђинђић и многи, многи други. И садашњи челници и опозиционари у Србији: и ЕУ и Русија и Америка и Кина и...[96]

Председник Тадић је лицитирао 2010. да је пријем Србије у ЕУ могућ 2015. или 2016. само ако државом управља Демократска странка.[97] Исти су обећавали да ће прекинути емиграцију младих и образованих само да дођу и остану на власти. Прекинуће одлазак због безнађа и ратова. И када су дошли на власт статистика је поразна. “За десет година "демократије и наде" у свет је отишло тачно четири пута више младих и стручних људи, него у претходних десет година "безнађа и ратова".”[98] Уз то, наталитет никада није био мањи.

После толико смешних лицитација о уласку Србије у ЕУ (нова демократска власт је 2000. говорила о приступању Србије 2007), мало ко озбиљан више мисли о неком датуму за приступање Србије ЕУ. Евроскептицизам се шири свугде. Можемо само да наставимо да се слажемо са изјавом немачког амбасадора Андреаса Цобела из 2007. да ће Србији бити потребно 20 до 25 година да приступи ЕУ.[99] Овоме можемо да додамо: ако тада ЕУ буде постојала и ако буде привлачна за земље да и даље остану у њеном чланству.

Слично инквизиторима или марксистима, и еврофанатици имају одређену и неоспорну интелектуалну подршку. Али када се чињенице не поклапају са њиховим стремљењима, тада то или подмукло прећуткују као да се ништа не догађа или траже још времена да се потврде на делу. На крају сви такви заврше на истом месту у историји, али уз велике терете на леђима народа.

Закључак

Наводимо само једну реченицу из нашег текста објављеног у овој публикацији у 2007: “Без обзира на лепе и слатке речи подршке и разумевања, ЕУ и многе њене земље чланице су у стварности биле сурове према Србији, а биће још суровије у будућности.” То се непрестано потврђује и не сматрамо да ће се нешто битно у том погледу променити.

Сам врх власти у Србији има искусне политичаре и стручњаке. Има и психолога и психијатра. Предлажемо да им се придода и хипнотизер па да и на тај начин убеди народ и гласаче да је исправно то што раде и да Србија

и даље има само један једини пут који “нема алтернативу”.

Србија ће добити кандидатуру за чланство у ЕУ. У то нема никакве сумње. Само не треба имати претеране радости због тога. Кандидатура се ипак “не маже на хлеб и не сипа у трактор”. Кандидатура је само улазница за нова условљавања. Биће: “сада сте кандидат, па морате да учините *joш* то, то и то.” БЈР Македонија је кандидат за приступање ЕУ од 2005. и још увек нема на виду датум за почетак преговора о приступању ЕУ.

Криза еврозоне створила је услове за преиспитивање целокупне европске интеграције.[100] Могући сценарио развоја ЕУ је у распону од лошег ка нешто бољем, али то не укључује никакву сјану будућност ЕУ бар за једну деценију:

- *Лош развој* – финансијска криза и притисак са тржишта новца ће да натера ЕУ да направи дубоке резове који могу да проузрокују политичке сукобе. ЕУ може да се распадне или да се ослободи слабих карика (земаља). Нова матрица функционисања ЕУ захтева сталну штедњу која може да проузрокује немире у друштву. Сумњичавост или нетрпељивост између штедљивог протестантског севера ЕУ и расипничког католичког и православног југа ће се продубити. Исто важи и за сумњичавост између Британије и континента; и односе свих у ЕУ према Немачкој. Право је чудо како више од пола века успешне интеграције у Европи није успело да ублажи тако дубоко усађено неповерење и сукобе између наведених култура.
- *Побољшање у ЕУ* – европска интеграција је прошла кроз неколико дубоких криза: празна столица Француске (1965); блокирање придруживања Британије; оставка Европске комисије због сумњи у корупцију (1999); или неприхватање Европског устава на референдумима у Француској и Холандији (2005). ЕУ је углавном изашла снажнија после таквих криза. ЕУ може да крене путем стварања политичке и фискалне уније. Ово је непријатан и тежак задатак за невољне земље да се одрекну још више суверенитета у прилог ЕУ.
- *Бауљање кроз маглу* – политичари су савршени у оваквим “водама” јер их ослобађа терета да донесу за земљу потребне, али непопуларне одлуке које би им умањиле шансе на следећим изборима. На овај начин политичари би “куповали време” и надали се да ће се догодити чудо (економски раст) које ће их извући из проблема. Захтевне реформе еврозоне би се оставиле за неко будуће време (ако притисак са финансијског тржишта то дозволи). Док је прва деценија 21. века за европску интеграцију била изгубљена, друга деценија лако може да постане деценија смањења значаја ЕУ. ЕУ може лако да постане невесела, посвађана и несрећна породица земаља.

Немачки канцелар Хајнрих Брунинг (1930–32) сматрао је да је стабилан новац и уравнотежен буџет пут ка решењу економске кризе. Плате, пензије и социјални издаци су битно смањени. Криза се продубила. То је довело до оног што је познато читаоцу овог чланка. Слична оштра политика штедње спроводи се по немачком налогу у вези са стабилизацијом и решењем кризе евра. Када се једном заврши постојећа криза и када се земље еврозоне и ЕУ нађу у новој матрици на којој функционише ЕУ, многима неће бити угодно и неће им се допасти ЕУ у којој се налазе. Многе земље чланице биће гурнуте у споредну траку европске интеграције. ЕУ више никада неће бити иста. Она постаје ЕУ која не само да се креће различитим брзинама, већ иде и у више праваца.

ЕУ је велика, битна, снажна, утицајна, али не и претерано срећна породица земаља. ЕУ није више политичко гориво из којег може да се извуче нека значајнија политичка километража. Због тога имамо предлоге и за Србију и за ЕУ:

- ЕУ би требало да притисне снажно Србију по питању реформе правосудног система, корупције, слободе у медијима и стимулацијама пропалим предузећима као што је то ЈАТ.
- Било која власт у Србији би требало да битно смањи калибар својих очекивања, стремљења и жеља у погледу ЕУ. Да се више не заварава. Немачки канцелар (Меркел) и француски председник (Саркози) јасно су ставили до знања “да ће земље Западног Балкана бити примљене у нижи степен чланства ЕУ”. [101] Зато предлажемо да Србија изрази намеру да преговара о “специјалном статусу” са ЕУ, а не о

пуноправном чланству. То није ништа нити лоше нити понижавајуће јер сличан статус имају и Норвешка и Швајцарска. Специјални статус би скинуо бар део тешког бремена са плећа Србије, а у међувремену ће се видети шта ће се догодити са самом ЕУ.

Шта ако за десетак година или раније ЕУ постане нешто као Свето римско царство током осамнаестог века: да постоји више на папиру него као политичка стварност? Да ли сада вреди чинити велике и неповратне уступке за обећање нечега што испарава? Без обзира на то како ће се завршити егзистенцијална криза еврозоне и ЕУ, сигурно је то да решење неће бити ни слатко ни славно. После изласка из кризе, многе земље ЕУ неће бити ни срећне ни задовољне са новом ЕУ и новом еврозоном у којој се налазе. Будућност им је и хладна и магловита.

*Борио сам се и то је довољно.
Победа је у Божијим рукама.
Ђордано Бруно*

(Аутор је редовни члан Матице српске у Новом Саду и добитник Daeyang награде за 2010. коју додељује *Journal of Economic Integration* за најбољи објављени чланак из области економске интеграције. Изнети ставови представљају искључиво лично мишљење аутора и не обавезују никог другог, поготово не институције у којима је запослен или са којима је повезан.)

- [1] 'Ако ли ти опоменеш ... ти ћеш сачувати душу своју.' *Језекиљ 33:9*
- [2] М. Јовановић, 'Бар 1918 препрека на путу Србије ка Европској унији', *Нова српска политичка мисао*, 12.11.2007. http://starisajt.nspm.rs/ekonomskapolitika/2007_jovanovic_mir1.htm
- М. Јовановић, 'Србија и ЕУ: Вечно чекање на бар 1918 препрека', *Нова српска политичка мисао*, 18.11.2009. <http://www.nspm.rs/ekonomska-politika/srbija-i-evropska-unija-vecno-cekanje-na-bar-1918-prepreka.html>
- [3] I. Macleod, I. Hendry and S. Hyett (1998). *The External Relations of the European Communities*. Oxford: Clarendon Press, стр. в.
- [4] 'Save Europe's unity now', *Financial Times*, 9.10.2011.
- [5] Први објављени чланак о потреби приступа тадашње Југославије ЕУ објављен је 1988. (М. Јовановић, 'Подлога за брже размишљање', *Економска политика*, 14.3.1988). Чланак је био заснован на раније изнетим јавним ставовима.
- [6] 'Croatia joins a Union uncertain of its future', *EuraActiv*, 9.12.2011.
- [7] R. Atkins and L. Barber, 'Draghi warns on Eurozone break-up', *Financial Times*, 19.12.2011.
- [8] 'World leaders gather around Europe's sickbed', *EurActiv*, 4.11.2011.
- [9] V. Pop, 'IMF chief: End of euro unlikely in 2012, but crisis will drag on', *EUObserver*, 6.1.2012.
- [10] D. Gow i T. Branigan, 'Save the euro in 10 days or see the EU disintegrate, ministers are warned', *The Guardian*, 30.11.2011.
- [11] L. Elliott, J. Treanor i H. Smith, 'Eurozone crisis: Sarkozy says Greece was not ready to join euro', *The Guardian*, 27.10.2011.
- [12] Швеђани су пре више година одбили на референдуму да приступе еврџу. Разлог је био јасан: евро није потпуно потврђен новац. Такво шведско мишљење се потврдило исправним.
- [13] A. Rettman, 'New Year speeches voice fears on the future of Europe', *EUObserver*, 2. 1. 2012.
- [14] P. Krugman, 'Depression and democracy', *New York Times*, 12. 12. 2011.
- [15] W. Münchau, 'The British will fare better in this Anglo-French spat', *Financial Times*, 19. 12. 2011.
- Број самоубистава у Грчкој је порастао за 40% у 2011. Стручњаци ово повећање повезују са економском кризом (H. Smith, 'Greek woes drive up suicide rate to highest in Europe', *The Guardian*, 18.12.2011). Одузимање сопственог живота је увек трагедија. Очајници пуцају (за сада) сами на себе. Међутим, шта ако почне пуцњава једних на друге?
- [16] Швајцарска је врло срећно острво ван ЕУ уз посебан уговор. У Швајцарској је животни стандард виши у односу на ЕУ, ПДВ је 8% (у ЕУ је најнижи 15%), постоји директна демократија која стално контролише политичаре,... Швајцарци углавном воле све што је мало, али настоје да су у томе савршени (новац, сатови, лекови, чоколаде,...). ЕУ би да увећава све. Земље које су ван ЕУ могу много тога да науче од Швајцарске и у погледу економије и у погледу демократије.

- [17] Милица Делевић: „Београд треба да испуни све услове за добијање статуса кандидата за чланство у ЕУ“, *Танјуг*, 28. 12. 2011.
- [18] Б. Чпајак, „За улазак Србије у ЕУ само 51 одсто грађана“, *Политика*, 14.1. 2012.
- [19] „Leaked report challenges EU line on Serbian judiciary“, *EUObserver*, 22. 12. 2011.
- [20] „Корупција "појела" 10 милијарди евра!“, *Прес*, 27. 10. 2010.
- [21] ‘...поражавајућој чињеници да су медији у Србији данас контролисанији него икада у последњих двадесет година’ (Д. Вучићевић, „Убедити Србе да не верују својим очима“, *Прес*, 13. 11. 2010).
- Када се погледа дневна штампа у Србији, поготово од доба после доношења „Динкићевог закона“ о информисању (2009), скоро све новине доносе скоро исте вести, као да су уређиване из једног уређивачког одбора. Нема их, или су ретки чланци који критикују ЕУ, председника државе или премијера (у ствари премијер нема низашта да се критикује).
- ‘Како је могуће да Љиљана Смајловић, председница УНС-а и једна од најугледнијих српских новинарки објави три саопштења у којима оштро критикује власт због удара на медије, а да ни једно слово из тих саопштења не буде објављено!?’ (Д. Вучићевић, „Аферим, председниче“, *Прес*, 18. 6. 2011).
- [22] Штефан Филе: „Хапшење Хацића није довољно за статус кандидата, главни услов однос према Косову“, *Фонет*, 22. 7. 2011.
- [23] Б. Бачевић, „Хашка хибернација“, *НИН*, 18. 9. 2008.
- [24] Мас: „Срби морају својој деци да објасне да је бомбардовање било исправно“, *www.zastonato.org* 28. 10. 2010.
- [25] Захтеви за уступцима иду дотле да је један онд највећих „Европејаца“ у Србији и потпредседник владе Божидар Ђелић рекао поводом захтева из Брисела: „У последње време се вређа наша интелигенција“ (Д. Милинковић, Ђелић: „Европа вређа нашу памет“, *Вечерње новости*, 29. 9. 2011).
- Новотарија ЕУ у погледу „пасирања“ Србије је стигла из Аустрије са предлогом да Србија треба да добије „пробни“ статус кандидата за ЕУ (‘Михаел Шпинделегер: Србија треба да добије "пробни" статус кандидата, *Танјуг*, 5.12.2011).
- [26] И. Мајсторовић-Јаснић и Т. Спајић, „Србија унапред окривљена“, *Блиц*, 15.9.2011.
- [27] „Serbia makes a push for EU candidate status“, *Stratfor*, 8.12.2011.
- [28] Тадић: „Не одустајемо од ЕУ“, *Политика*, 9.12.2011.
- [29] Тадић: „Интеграцији у ЕУ нема алтернативе“, *Политика*, 13.5.2011; Б92, Тадић: „ЕУ нема алтернативу“, 6.10.2011.
- [30] Mladic’s arrest and Serbia’s EU accession plans, *Stratfor*, 26.5.2011.
- [31] Тадић: „Србија испунила своје, ред је на ЕУ“, *Блиц*, 30.5.2011.
- [32] Б92, „Тадић: Хацића ухапсила БИА“, 20.7.2011.
- [33] „Не одустајемо од Европе“, *www.rtc.rs*, 9.12.2011.
- [34] Тадић: „Не одустајемо од ЕУ“, *Политика*, 9.12.2011; исти став је потврђен и на амбасадорској конференцији у Београду 16.1.2012. (Тадић: „Нема кандидатуре без подршке Немачке“, *Политика*, 16.1.2012).
- [35] George Santayana (1863-1952) „when experience is not retained, as among savages, infancy is perpetual“.
- [36] Клинтон: „Преговори помоћ за све на Косову“, *Радио Слободна Европа*, 12.10.2010; Р. Ранковић, „Србија може да буде лидер“, *VOANews*, 12.10.2010.
- [37] Л. Гедошевић, „Французи граде метро у Београду“, *Блиц*, 10.8.2011.
- [38] „Француска у име Приштине лобирала за преименовање српске културне баштине на Косову“, *Данас*, 30.6.2011.
- [39] „Сад, Француска и Британија коче истрагу о трговини органима“, *Вечерње новости*, 29.6.2011.
- [40] Ж. Пантелић, Филе: Нећемо терати Београд да бира између ЕУ и Косова, *Дневник*, 13.4.2010.
- [41] Викиликс је објавио поверљиве депеше из којих се види да је Француска као услов за кандидатуру Србије поставила као услов признавање независности Косова (Француска: „Можете у ЕУ, али само без Косова“, *Курир*, 3.9.2011).
- [42] А. Rettman, „Germany tells Serbia to give up northern Kosovo“, *Financial Times*, 25.8.2011.
- [43] „Косови и ЕУ нису више одвојени колосоци“, *Данас*, 4.6.2010.
- [44] Терал: „Независност Косова неповратна“, *Блиц*, 12.9.2010.
- [45] Б92, „Косово није формални услов за ЕУ“, 19.9.2010.
- [46] Бета, Гвидо Вестервелде: „Србија мора признати Косово“, 1.12.2011.
- [47] ББЦ, „Извињење Андреаса Цобела“, 12. 4. 2007.

- http://www.bbc.co.uk/serbian/news/2007/04/printable/070412_cobel_kosovo.shtml (посећено 17. 1. 2012).
- [48] Бета, „Вилијем Хејг обећао да ће појачати притисак на Србију због Косова“, 20.10.2011.
- [49] *The Economist*, „Wake up, euro zone“, 22.10.2011; A. Grice, „Tories say: they want to leave EU and prefer Boris to Cameron“, *The Independent*, 28.12.2011.
- [50] Није то једини правни „аутогол“ власти у Србији. Остали укључују предмете Јове Дивјака, Ејупа Ганића и Наде Шакић.
- [51] Б92, „Убијено 1000 Срба на КиМ“, 10.11.2011.
- [52] „Kosovo PM to be investigated for alleged organ trafficking“, *The Guardian*, 29.8.2011.
- [53] T. Judah, „Blair’s Kosovo triumph’ turns sour“, *The Telegraph*, 19.12.2010; N. MacDonald, „Blow to Kosovo on organ-trafficking claim“, *Financial Times*, 25.1.2011.
- [54] ‘Дик Марти за ББЦ’, ББЦ, 26.1.2011.
- http://www.bbc.co.uk/serbian/news/2011/01/110126_marty_int.shtml (посећено 17.1.2012).
- [55] Фонет, Вук Јеремић: „Срамна опструкција истраге о трговини органима“, 21.12.2011.
- [56] H. Samuel, „France and Turkey in war of words over 1915 massacre of Armenians“, *The Telegraph*, 21.12.2011.
- [57] Ерхард Дреус, „Браћа Веселиновић су организатори насиља на барикадама у Јарињу и Јагњеници“, Тањуг, 12.12.2011.
- [58] „Сада се поново види колика је цена прошлогодишњег српског одустајања од сопственог предлога резолуције у Генералној скупштини, иако су се пре годину дана дословно на прсте могли пребројати они који су јавно упозоравали да је то један од последњих Рубикона који дели какву-такву од никакве спољне политике и капитулације. Што се не плати на мосту, платиће се на ћуприји. Један труо компромис захтева други, још трулији и још неповољнији. Једна капитулација повлачи другу, а једно повијање под притиском резултира само новим притисцима и новим, све бруталнијим ултиматумима“ (Ђ. Вукадиновић, „Косметски мостови и ћуприје“, Нова српска политичка мисао, 31.8.2011).
- [59] T. Garton Ash, „France plays hawk, Germany demurs. Libya has exposed Europe’s fault lines“, *The Guardian*, 24 March 2011.
- [60] Д. Вуксановић, „Коме председник помаже““ Нова српска политичка мисао, 1.12.2011.
- [61] „Цариници стигли уз хрватску помоћ“, *Прес*, 17.9.2011.
- [62] Да ли се и међу њима поново налази неки одликовани каплар који ће да столује у Београду?
- [63] Неких промена ипак има. Француска, стратешки партнер Србије од 2011, снажно се залаже да српске православне, хришћанске светиње на Косову и Метохији буду уведене у УНЕСКО као косовска, а не као српска верска, историјска и културна баштина. То наслеђе треба да буде у рукама оних који су је рушили и палили поготово 2004. тако да ни оружане оклопне снаге НАТО нису могле да их заштите.
- [64] Ахмет Давутоглу, турски министар за иностране послове, каже: “Ми желимо нови балкански регион, утемељен на политичким вриједностима, економској међуовисности и сарадњи и културној хармонији. То је био отомански Балкан. Ми ћемо обновити овај Балкан. Људи то зову неоотоманским. Зато ја не упућујем на Отоманску државу као на вањскополитичко питање. Оно што ја наглашавам у наслову је отоманско наслеђе. Отоманска стољећа Балкана су успешна прича. Сада је треба обновити”, каже Давутоглу’ (Е. Хећимовић, „Шта Турска хоће: Обновићемо отомански Балкан“, *Нови стандард*, 28.10.2009).
- Премијер Турске Реџеп Ердоган изјавио је да је „Балкан срце Турске“ (С. Winter, ‘Erdogan pushes for common future with Balkan states’, *SETimes*, 28.9.2011).
- [65] Војводина је као именица потпуно неодређени појам као што је то рецимо република или краљевина. Да се појам дефинише тада мора да буде уз именицу и украсни придев. Каква краљевина (данска?) или каква република (француска?). У доба Аустроугарске, војводство је имало своје одређено име: Српска Војводина које је у доба социјализма било избрисано.
- [66] Бета, Шандор Егереси: „За нови Устав у којем ће Војводина имати законодавну, судску и извршну власт“, 29.11.2011.
- [67] Бета, Александра Јерков: „У Војводини нема сепаратизма“, 28.11.2011.
- [68] ‘Права истина је, сматра Јованов, да је Војводина као и сви грађани који у њој живе данас, највише погођена "неспособном, корумпираном и бахатом покрајинском влашћу, која није урадила ништа да грађанима живот учини бољим, али је урадила много на личном богаћењу челника те власти, као и у намери да од Војводине створи државу у држави“ (ДСС: „Покрајинска власт би се, зарад ЕУ, одрекла и саме Србије“, *Блиц*, 18.12.2011).
- [69] Б92, „Канцеларија Војводине у Бриселу“, 24.3.2011.

- [70] Еурактив, 'САР reform 2014-2020', 2.11.2011.
- [71] Амбасадор Мађарске: „Нећемо подржати кандидатуру Србије ако се закон не промени“, *Данас*, 6.10.2011.
- [72] М. Јовановић, „Маске су пале: испит стручности и успеха код ММФ-а“, *Нова српска политичка мисао*, 28.10.2008. <http://www.nspm.rs/ekonomska-politika/maske-su-pale-ispit-strucnosti-i-uspeha-kod-mmf-a.html>
- [73] Р. Ђирковић, „Евро братство и јединство“, *НИН*, 12.8.2010, стр. 26.
- [74] Н. Секулић и Ј. Рачић, „Економска окупација – постајемо хрватска колонија“, *Прес*, 3.7.2010.
- [75] UNCTAD (2009). *World Investment Report*. New York: United Nations.
- [76] Обећане акције од 1000 евра по становнику (министар мр Млађан Динкић); 200.000 нових радних места. Афера „Сателит“ која ће да стаје пореске обвезнике око 30 милиона евра (а о окрњеном угледу државе да не говоримо); афера „Панцир“ (министар Првослав Давинић). Увоз генетски модификоване хране која у крајној линији дегенерише оне које је користе и зато је скоро потпуно забрањена у Европској унији (министар др Ивана Дулић-Марковић). Вакцине за свињски грип („Ко се вакцинише, тај је интелигентан“); па лекари из државних институција мало могу, па мало не могу да раде приватно; па домаћи хирурзи ортопеди мало знају да оперишу неке стандардне ствари, па неким то мало не могу да раде; па мало има газе за операције по болницама, па је мало нема (министар др Томица Милосављевић). Избегавање продаје ЈАТ-а на време Русима кад је нешто и могло да се извуче за то предузеће које је на вечној грбачи пореских обвезника и које нема никакве разумне шансе да постане уносно бар за једну генерацију. Сулудо очување високог курса динара према евр у арчење девизних резерви и презадуживање у иностранству; савети да се штеди у динарима (Радован Јелашић). Афера око виле Радована Јелашића. Афера на Аеродрому Београд (Бојан Кришто). Неистинито представљање Надице Момиров (норвешка диплома). „Приватна“ посета шефа приватне компаније (Ериксон) у кући болесног потпредседника владе (др Мирољуба Лабуса). Полемике око стипендије ћерки др Мирољуба Лабуса. Закон о информисању 2009. Прављење зимских скијашких центара на местма на којима нема или нема довољно снега. Вештачки снег праве уз помоћ скупочених машина које не само да троше огромне количине воде и енергије, већ та додатна вода доприноси ерозији тла. Колики су укупни трошкови и где су скијаши и гости који могу да оправдају таква улагања новца прикупљених од пореских обвезника? Скијаши имају пасоше и иду...итд.
- [77] Б. Анђелић, „Дневно без посла остане 130 људи“, *Блиц*, 20.12.2011.
- [78] К. Thomas, 'Investment incentives and global competition for capital', *Columbia FDI Perspectives*, No. 54, 30 December 2011.
- [79] Б92, Цветковић: „Србија изашла из кризе“, 18.5.2010.
- [80] Тадић: „Излазак из кризе могућ у наредне две године“, *Блиц*, 28.10.2010.
- [81] А. Телесковић, „Сто милијарди и друге бајке“, *Политика*, 9.11.2011.
- [82] М. Бркић, „ЈАТ лети у стечај“, *Политика*, 9.3.2010. Исти чланак наводи укупне губитке ЈАТ-а од 180 милиона евра због којих не може да подигне кредит под комерцијалним условима. Акумулирани губици ЈАТ-а достижу 300 милиона евра (К. Прерадовић, „Продужени тендер за Јат – Чекајући Годоа“, *НИН*, 6.10.2011.
- [83] К. Прерадовић, „Има ли пилота у Јату“, *НИН*, 7.10.2010.
- [84] Постоји мишљење да би у случају нестанка ЈАТ-а страни превозници подигли цене превоза. Колико то има везе са стварношћу је посебно питање. Због чега се не дозволи превозницима као што су то Еасу јет или Руанаир да лете са аеродрома Никола Тесла? Потпуно се заобилази битна чињеница да они који путују треба да носе трошкове свог путовања (авионом). Због чега би сви порески обвезници у Србији, поготово сиромашни, требало да плаћају преко пореза субвенције ЈАТ-у? ЈАТ користи релативно мали број и то имућнијих људи који треба да плате за погодности таквог путовања.
- [85] А ту су још и приче о џиповима, додирима са Земунским кланом,... М. Глишић, „Европа у огласу“, *НИН*, 2.7.2009.
- [86] М. Ђорђевић, „Расизам Чедомира Јовановића“, *Нова српска политичка мисао*, 30.3.2011; Ј. Јовановић, „Чеда мора на суд због расизма“, *Курир*, 31.3.2011.
- [87] Ј. Церовина, „Нови почетак у односима Србије и ЕУ“, *Политика*, 18.9.2010.
- [88] М. Добрашин, „Нитко није покупио 10.000 кн награде за откриће анти-ЕУ изјаве у новинама“, 11.11.2011. www.business.hr
- [89] „Циљ – Србија у ЕУ 2014“, *Блиц*, 23.12.2009.
- [90] Баро: „Србији за ЕУ потребно пет година“, *Блиц*, 27.12.2007.

- [91] Због чега је погубан видети у нашем чланку у Новој српској политичкој мисли из 2009.
- [92] Србија је у погубној демографској ситуацији. То је доказао и попис становништва 2011. Повећање наталитета треба да буде један од основних приоритета државе, уместо да се арчи новац на операције у далеким крајевима света. Србија се уз то и бесомучно задужује у иностранству. Колико ће од тог новца отићи паровима који желе и вапе за потомством, а нису у могућности да плате медицинску помоћ у остваривању својих родитељских жеља и настојања? У Србији има четврт милиона самохраних мајки, на десетине хиљада незапослених породила, а народне кухиње немају довољно средстава за пружање помоћи гладнима.
- [93] Задужење је увек добра ствар ако се кредит искористи разумно: да се покрене одређена активност, да се кредит и камата врате у року и да зајмопримцу остане профит. Јавни дуг Србије од око 45% БНП је мали у односу на јавни дуг Јапана од 220% БНП. Јапан може и даље да се задужује уз релативно врло ниску каматну стопу, док влада Србије „срећно“ задужује земљу уз каматну стопу од преко 7%. (Сва звона су звонила на узбуну када је камата на задужење Италије крајем 2011. била око 6%.) У чему је онда проблем? Проблем је у поверењу код зајмодаваца да ће позајмница бити враћена у року и са пуном каматом. То поверење постоји у случају Јапана, док је оно одсутно у случају Србије. Извесно поверење постоји, али је цена (камата) врло висока.
- 'Каматна стопа од 7% се нашироко сматра као неодржива и када је она била достигнута Португалија, Грчка и Ирска биле приморане да траже финансијски спас из иностранства' (Н. Stewart, D. Rushe and Н. McDonald, 'Euro crisis puts continent's future in doubt, warns Fiat boss', *The Guardian*, 10.1.2012).
- [94] Оснивач руске обавештајне службе под Катарином Великом.
- [95] Британски обавештајац (Трицикл) прве класе током Другог светског рата, одликован орденом Британске империје. Послужио је Јану Флемингу као модел за лик Џемса Бонда.
- [96] Постоји смешна и провидна политика појединих невладиних организација. Рецимо када се расправља о приступању Србије војном савезу као што је то НАТО или када једна офанзивна организација као што је то НАТО (поготово од 1999) организује састанке у Србији: где су тада Жене у црном? Са једне стране, политика Владе Србије је по речима министра за иностране послове 'стриктна војна неутралност коју нико нема намеру да ревидира' (Јеремић: „Наставак политичког дијалога са Русијом“, *Блиц*, 23.3.2011). Ту одлуку је донела Народна скупштина 26.12.2007. Са друге стране Србија отвара Војни универзитет по НАТО стандарду (Б. Билбија, „Војни универзитет по НАТО стандарду“, *Политика*, 7.6.2010).
- [97] В. Миладиновић, Борис Тадић на ГО ДС: „Улазимо у ЕУ 2015. године“, *Прес*, 3.10.2010.
- [98] Б. Тошић, „Вештина лагања“, *НИН*, 22.10.2010.
- [99] Видети наш чланак у Новој српској политичкој мисли из 2007.
- [100] W. Laqueur, „The slow death of Europe“, *The National Interest*, 16 August 2011.
- [101] Бета, Никола Саркози: „За Србију и регион нижи степен чланства у ЕУ“, 11.11.2011.

<http://www.nspm.rs/ekonomska-politika/da-li-je-deportacija-u-mrzovoljnu-eu-nagrada-ili-kazna-za-srbiju-q.html>